

ÉLETTÜNK

XXVI. évf. 4. szám (26. Jahrg. Nr. 4.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1994 április.

„Ne féljete!”

ÍRTA: K A D A L A J O S érsek, Bonn-i apostoli nuncius

Már a húsvéti események, tehát Jézus szenvedése, halála és feltámadása előtt is nem egyszer olvashatjuk az evangéliumokban a Mesternek ezeket, vagy hasonló szavait.

Az első kenyérszaporítás után Jézus sürgette a tanítványokat, hogy bárkába szállva kelljenek át a túlsó partra, Ő pedig addig hazaküldi a tömeget. Mikor aztán a partról látta, mennyire küszködtek az evezéssel az ellenszél miatt, a negyedik éjszakai őrviáltás órájában elindult feljűk a vízen járva. A tanítványok azt vélték, hogy kísértet és elkezdtek kiabálni, mert mindnyájan látták és megrémültek. Ő azonban rögtön odafordult hozzájuk: „Bátorság! Én vagyok. Ne féljete. Aztán beszélt ő is a bárkába és a szél elállt”. (Mk 6,45–51)

Ugyanezt az eseményt olvashatjuk, szinte ugyanilyen szavakkal, Szent János evangéliumában is.

Más helyzetben is megtaláljuk Jézus bátorító szavát. Egy zsinagóga feje, Jairus fordult bizalommal Jézushoz és kérte, jöjjön el hozzá, mert tizenkét éves egyetlen leánya haldoklik. Még útban vol-

ta: a ház felé, amikor valaki a halála hírért hozta Jairusnak: „Meghalt a lányod. Ne fárassz tovább a Mestert”. Ennek hallatára Jézus így szól hozzá: „Ne félj, csak higgy! Megmenekül.” Tudjuk, hogy Jézus feltámasztotta a halott leányt.

Feltámadása után Jézus ismételen megjelent tanítványainak. Ezek még mindig értetlenül, hitetlenül állnak a Mestert megpillantva. Ijedtség és félelem szállja meg őket, mert az vélték, csak szellemet látnak. Jézus bátorító szavaira van szükség, hogy megnyugodjanak: „Miért ijedtetek meg s miért támad kétely szívetekben? Nézzétek meg a kezem és lábam. Én vagyok. Tapogassatok meg és lássátok”. És hogy végleg meggyőzze őket a maga feltámadott valóságáról, kért tőlük valami enivalót. A neki adott sült halat fogta és szemük láttára fogyasztotta el, ahogy Szent Lukács leírja evangéliumában.

Tovább lapozgatva az evangéliumokat, Szent Máté könyvének utolsó mondatai az apostolok küldetését írják le, akiket a feltámadott Jézus egy galileai hegyre rendelt. Itt olvashatjuk a megrendítő erejű, fenséges szavakat: „Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjete tehát, tegyete tanítványommá minden népeket! Kereszteljéte meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek”, — mondta Jézus az előtte leborult tizenegy tanítványnak, majd pedig hozzátette a Máté evangélium utolsó bátorító mondatát: „S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig”.

„Ne féljete!” — ez húsvéti cikkünk címe, de egyúttal a feltámadt Jézus húsvéti üzenete is nemcsak az akkori tanítványok, de mindnyájunk számára is.

És mennyire szükségünk van erre az üzenetre! Mindjobban félelem, szorongás és aggodalom tölti el az emberek, egyének és tömegek lelkét. A nyugtalanság, idegesség a levegőben van; háború és béke borotvaélen táncol, minden reggel újabb és újabb végzetes történelmi események ébreszthetnek, egzisztenciák tömegei mennek tönkre. Mindenki mindig izgul; újságolvasás és hírek lesése az emberek főfoglalkozása.

Nem nehéz okokat találni minderre. Politikai téren a kontinensünkön, meg másutt is olyan bizonytalan helyzet állt elő vagy várható, amely valóban aggasztó jövőt tár elénk. Elég ha Európa keleti részeire gondolunk, a volt Szovjetunió forrongó helyzetére, a részekre szakadt Jugoszláviában dúló háborúra, az arab világ robbanásra készenálló feszültségére a Földközi tenger déli és keleti partjain. Mindez elégséges az idegek megviselésére és a félelem felkeltésére.

Az általános gazdasági recesszió, ha különböző mértékben is, de szinte minden európai országban az emberek tömegei számára teremt nyomasztó anyagi helyzetet. A munkanélküliek milliói még

a gazdag Németországban is aggódva néznek maguk és családjuk bizonytalan jövője felé. Ez a bizonytalanság félelmet idéz elő, megakadályoz családepítést és gyermekvállalást, kétségbeesésbe hajszol vagy kábítószerek csalfa vígaszához fordul.

Még nem is olyan régen hasonló körülmények között az emberek, legalább is a hívő emberek, keresztények vagy más vallások követői, hitükben kerestek erőt és vígaszt. Ma százezrek fordítanak hátat egyházuknak. Itt Németországban ez hivatalos pecséttel járó lépés. Mással ez csöndben történik és talán nem ilyen mértékben.

De ezeknek az embertársaknak jó része is érzi, hogy szüksége van lelki támaszra s erőforrásra. Következőleg a legkülönbözőbb szektákhoz fordulnak és ott keresik új utakon, új imamódszerekkel, új közösségekben azt, amit, úgy vélik, nem találtak meg eredeti vallásuk révén. A bizonytalanság, a jövő előtti félelem, a szekták, a jósök, a pszichoterapisták felé sodorják őket.

És mi, akik még hívő katolikusoknak tartjuk magunkat, mi hogy nézünk a jövőbe? Be kell vallanunk: támadások, ellenszerek forgatagában áll egyházunk és vele együtt mi, akik annak tagjai vagyunk. Az ún. volt szocialista országokban egyházunk állandóan érzi az újkezdés nehézségeit. Így van ez hazánkban is, ahol minden egyes egyházi kezdeményezés erős ellenállással találja szemben magát. De hasonló egyházellenes, vallásellenes légkör uralkodik a nyugati, ún. keresztény országokban is sajtotban, rádióban, televízióban, közhangulatban.

Megkapott egy újsághír. Egy nagy autógyár munkásai között sok a mohamedán. Ők következetesen végzik ott is napi imáikat. Az újsághír megkérdezett egy helybeli munkást, mi a hétfői beszélgetési téma, amikor a hétfői pihenésből visszatérnek. Azelőtt, válaszolta a megkérdezett, beszéltünk a családról, a sporteseményről, a templomról. Ez utóbbiról ma már senki sem beszél.

Vesziük el mindezek és más egyéb problémák miatt bátorságunkat, a jövőben való reményünket és bizalmunkat?

„Ne féljete! Én veletek vagyok minden nap, a világ végéig”. Ezek a jézusi szavak nemcsak az apostolokra vonatkoztak, hanem minden idők tanítványaira, a huszadik század híveire, reánk is.

Hálásan gondolunk vissza az utóbbi évek óriási változásaira, amelyek új helyzetet teremtettek népek és az egyház számára olyan évtizedek után, amelyek

(Folytatás a 2. oldalon.)

KEGYELMEKBEIN GAZDAG,
ÁLDÁSOS
HÚSVÉTI ÜNNEPEKET
KÍVÁNUNK
OLVASÓINKNAK!

Vasárnapi gondolatok

HÚSVÉT 3. VASÁRNAPJÁRA
(április 17.)

Jézus így szól: „Miért ijedtetek meg és miért támad kétely a szívetekben? Nézzéte meg kezemt és lábamat. Én vagyok. Tapintsatok meg és lássátok!” (Lk 23,38)

Ijedtség keríti hatalmába a tanítványokat a feltámadt Jézus láttán, amikor megjelenik nekik. Az ember olyankor ijed meg, ha váratlan esemény éri, amire nem számít. A feltámadott Jézus nem számított a lehetőségeik közé — bár mennyire beszélt erről...

Annyira ragaszkodtak saját elképzeléseikhez — a halott Jézus nem támadhat fel —, hogy a feltámadás tényét megkerülendő, kétely támadt a szíveikben: ez nem is az „igazi” Jézus, ez csak szellem lehet...

Jézus felszólítja őket: „Nézzéte, tapintsatok és lássátok!” Meg is mutatta nekik kezét és oldalát. Nem törtek ki örömujjongásban: bár a hit, az észlelés és a valóság megegyezik, fedi egymást és Jézus korábbi szavait. Hiába, számukra is nehéz volt hinni...

HÚSVÉT 4. VASÁRNAPJÁRA
(április 24.)

„Én vagyok a jó pásztor. Ismerem enyéimet és enyéim ismernek engem, — ahogy az Atya ismer engem s én ismerem az Atyát.” (Jn 10,14–15)

Bár a pásztorokat sokan lenézték s oly foglalkozásnak tartották, amelyhez nem kell sok ész, sem képzés, mégsem volt könnyű igazán jó pásztorot találni, aki becsületes, ügyes, találékony, kicsit állatorvos, főleg életét bevető ember volt. Az ilyen pásztor meg is becsülték gazdáit, még talán rábízott állatait is a maguk módján. Mi kit becsülünk, kit nézünk le?...

Jézus rámutat a bensőséges kapcsolatra: „ismerem enyéimet és enyéim ismernek engem”. Enélkül csupán csordahajtásról lehet szó... Jézus az ismeret által mutatja irántunk való gondoskodását, megértését, megbocsátását, szeretetét...

Viselkedését megokolja: magatartása az Atya és a közte lévő bensőséges „ismerésen” alapszik. Az egymás teljes elfogadásában, szeretetében... Mit kezdünk Jézus ajánlatával?...

HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJÁRA
(május 1.)

„Ti már tiszták vagytok a tőlem kapott tanítás hatására. Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok”. (Jn 15,3–4)

Jézus szavai szerint a tanítás az, ami megtisztít, tisztává tesz egy embert. Kij

(Folytatás a 2. oldalon.)

A FELTÁMADOTT

Üvegablak, Ulm, St. Hildegard-Schule

H Ú S V É T

Már két selyembe pompázik az égbolt, tócsákba fűrdenek alatt a fák, a földön itt-ott van csak még fehér folt, a légen édes szellő szárnyal át.

Pöttön fiúcskák nagyhasú üvegbe viszik a zavaros szagos vizet, a lány piros tojást tesz el merengve, a boltokat emberraj tölti meg.

S míg zúg a kedv s a víg kacaj kitör, megrészegül az illaton a föld s tavasz-ruhát kéjes mámorban ölt —

kelet felől egy sírnak mélyiből, elrúgva a követ, fényes sebekkel száll, száll magasba, föl az Isten-ember. 1903 körül.

Kosztolányi Dezső (1885–1936)

Világiak szerepe az egyházi életben

1.

A II. Vatikáni Zsinat tanítása szerint Jézus Krisztus „a világiak által is akarja folytatni tanúságtételét és szolgálatát”, Krisztus papsága a Szentlélek működésén keresztül valósul meg bennük. Krisztus jelenléte és papi tevékenysége Teste minden tagjában a keresztséggel kezdődik. Krisztus misztériumának ennek a természetfölötti papi valóságában a világi hívők arra hivatottak, hogy lelki áldozatként ajánlják fel egész életüket és ezzel működjenek együtt az egyházzal a világ megszentelésében. A világi hívek arra kaptak meghívást, hogy tevékenyen és felelősségteljesen részt vegyenek az egyház életében és bensőséges szeretetkösségbe éljenek Krisztussal. Jézus ugyanis arra kérte tanítványait, hogy maradjanak vele állandó egységben, hiszen „nélkülem semmit sem tehettek”. Sem a papok, sem a világi hívők keresztény élete nem teremthet gyümölcsöt Krisztus nélkül. A világi hívek számára ez azt jelenti, hogy hozzájárulnak egy jobb társadalom építéséhez, ahhoz, hogy a világ a kegyelem révén átalakuljon. A világi hívek hűségesen teljesítsék feladataikat a családi életben, a munkahelyen, a társadalom szolgálatában, kötelezzék el magukat az igazságosság, a szeretet és a béke érdekében.

Aquinói Szent Tamás tanítása nyomán a trentói zsinat azt hirdette, hogy – bár úgy is lehet jót cselekedni, ha nem vagyunk kegyelmi állapotban –, csak a kegyelem ad üdvözítő értéket az emberi tevékenységnek. Jézus, akit az Atya megszentelt és a világba küldött, a bűnt kivéve mindenben hasonlónak vált az emberhez, élete tehát minden megkeresztelt számára példakép. Jézus isteni magasságokba emelve új értéket adott az emberi életnek. Az Isten fia úgy élt, mint mi, hogy az ember minden tevékenységében tükröződjék a szentháromságos élet misztériuma. Azért testesült meg, hogy életét váltsággul odaadja sokakért. Osztott az emberekkel az evilági élet

„NE FÉLJETEREK!”

(Folytatás az első oldalról.)

nem adtak sok reményt az elnyomatás és üldöztetés béklyóiból való szabadulásra. És a történelem hány más hasonló eseménye mögött fedezhetjük fel a gondviselő Ur irányító kezét, mint ahogy egyéni életünk döntő fordulói fölött is előbb-utóbb az ő atyai jóságát találjuk meg. Ezekre a tényekre is emlékezzünk a megpróbáltatás és nehézségek idején.

„Ne féljeterék” – mondja nekünk is a feltámadott Mester. Velünk van most is. Mi a remény emberei vagyunk, hiszen a feltámadott Ur a mi testvérünk és ezért bizalommal nézhetünk a jövő elé. Ezt a bizalmat, bátorságot, reményt kell kisugározni embertársaink felé is. Ez mindannyiunknak keresztényi, apostoli feladata. A remény és bizalom nélküli világ igényli ezt, szüksége van rá. Csak úgy tudjuk ezt a szolgálatot teljesíteni, ha egyre tudatosabban éljük hitünket és életünkkel, erényeinkkel, különösen a szeretet gyakorlásával példát adunk aggódó, szorongó félelemmel telt embertársainknak. Bár tudnák mirőlünk is mondani, amit az első keresztényekről mondtak a pogányok: Nézzétek, mennyire szeretik egymást.

Jézus nekünk is mondja: Ne féljeterék. Én veletek vagyok mindennap a világ végéig. Veie bizalommal nézhetünk a jövő elé és erőt adhatunk remény nélküli, félelemben élő felebarátainknak is.

A feltámadt Jézus üzenete töltse el lelkünket húsvéti örömmel.

fájdalmas megpróbáltatásaiban, engedelmességgel egészen a kereszthaláláig. A világi hívők a kereszt misztériumának is részesei. Mindennapi szenvedéseiket egyesítsék Krisztus szenvedéseivel, aki legyőzte a halált. Csak a kereszt révén juthatunk el az üdvösségre. VR / MK

2.

II. János Pál pápa január 26-án az általános kihallgatás során a világi hívők sajátos szerepéről szólva hangsúlyozta, hogy Krisztus követése és azoknak a mindennapi feladatoknak a megvalósítása, amelyekkel a híveknek szembe kell nézniük, nem áll ellentétben egymással. Sajátos küldetésük szerint a világiak éppen következetes tanúságtételükkel járulnak hozzá az evilági intézmények és struktúrák tökéletesítéséhez. A Szentatya utalt a Christifideles laici, az 1989-es apostoli buzdítás tanítására. Eszerint a világi hívők pótolhatatlan szerepet töltenek be a társadalom életében. Mint az ígért fia arra is meghívást kaptak, hogy tanúskodjanak reménységükről, a mindenki üdvösségére meghalt és feltámadt Jézus Krisztusról és tanításáról. Erre különösen szükség van a mai világban, amely a látszat ellenére gyakran küzd a kétségbeeséssel. Újból és újból megtagadható azoknak a struktúráknak a korlátai, hiányosságai sőt üressége, a-

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról.)

előtt: elsősorban Isten előtt érezzük, hogy hibáink, bűneink, helytelen vagy félre magyarázott hitünk... miatt nem vagyunk eléggé tiszták Isten tisztaságához viszonyítva. Ezt minden ember érzi. Egyben őszintén vágyakozik tisztulásra — ebben az értelemben...

Mi történik azokkal, hova forduljanak azok, akik példának okáért az elmúlt négy évtized alatt — akár külföldön, akár Magyarországon — nem jutottak hozzá Jézus tanításához? Rendszeres és felépítő formában, a zsenge gyermekkortól kezdve az érett idősebb korig.

Nehézségek lépnek fel náluk, amelyek több síkon gátolják nemcsak előrehaladásukat, hanem elindulásukat is, vallási életük, istenkapcsolatuk építésében.

- Nem tudnak építeni a gyermek-, és fiatalkori vallásos-, lelki-élmények élő érzéssel telt emlékeire.*
- Az istenkapcsolat hiányát szegénylik maguk előtt is.*
- E hiányt nem vallják be maguknak sem, tudatküszöbük alá szorítják, kifogásokkal befedik, tetszetősen.*
- Mások előtt tetszetősen védik hiányukat, pl. „modern gondolkodás”, első pillanatra jól hangzó, de nem helytálló szövegek (ilyen: „A vallás magánügy...”) hangoztatásával.*
- Elhíttetik magukkal, hogy nincs szükség Istenre.*
- Elhíttetik ugyanezt gyermekeikkel is.*

Nem veszik saját lelküket annyira komolyan, hogy felmerülne bennük a kérdés: mi lesz lelkemmel a halál után? Mi lesz velem a feltámadásakor? ... Csak akkor tudják Jézust komolyan venni, ha saját lelküket, magukat — talán egyszer — komolyan veszik...

HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJÁRA (május 8.)

Ez az én parancsom: „Szeressétek egymást, ahogy én szeretlek benneteket. Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, aki életét adja barátaiért.” (Jn 15,12 - 13)

Egy történelmi találkozó Jeruzsálemben

Mint előzetesen már hírt adtunk róla, 1994 február 1-től 4-ig nagyszabású zsidó—keresztény találkozó zajlott le Jeruzsálemben. A konferencia témája „Vallási vezetés a szekularizált társadalomban” volt. A hozzávetőlegesen 500 résztvevő több mint kilencven országból érkezett; mindkét vallás ill. az egyes keresztény egyházak rendkívül magas szinten képviseltették magukat. Magyarországot Gyulay Endre Szeged-Csanádi megyéspüspök, a MKPK helyettes elnöke; Hegedűs Lóránt püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnöke, Harmati Béla evangélikus püs-

melyeket az emberek földi boldogságára hoztak létre.

A keresztény reménység nem azt jelenti, hogy lemondjunk teljes önmegvalósításunkról, hanem hogy megnyíljunk az örök élet felé, hiszen egyedül ez ad valódi értéket evilági létünknek. A Szentatya arra buzdította a világi hívőket, hogy az evangéliumi erő tükröződjék mindennapi életükben, a családban és a társadalomban egyaránt. Erre az evangéliumi erőre van szükség a világban működő rossz hatalma elleni küzdelemben, ez segít a megpróbáltatásokban, hogy Krisztus keresztjéről tanúskodhassunk.

Jézus nem ajánlja, nem mutatja — mint lehetőséget, még csak irányként sem adja meg a szeretetet. hanem parancsba adja...

Azt sem mondja, keressétek a szeretet legjobb, legmegfelelőbb módját, hanem hivatkozik a saját maga által bemutatott, gyakorolt szeretetre. Nem beszélni kell róla, diskurálni, példálózni, hiányát kimutatni másoknál, hanem egyszerűen és radikálisan tenni!...

A radikálisan, mindent átfogóan valószínű szerető csúcspontja az „élet-adás” másokért. Ez állhat mártíromság általi halálban. Állhat egy életen át tartó önfeláldozó, másokért áldozott munkában. Állhat a saját élvezetek... feláldozása által másokban „létrehozott” isteni „élet-adásban”...

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖKRE

Urunk mennybemenetelének ünnepére
(május 12.)

A hívőket ezek a jelek fogják kísérni: „A nevemben ördögöt űznek ki, új nyelveket beszélnek... ha mérget isznak, nem árt nekik. Ráteszik kezüket a betegekre és azok meggyógyulnak.” (Mk 16,17—18)

Első pillantásra úgy tűnik, ez a jövődőlés nem nekünk szól. Nem tudunk, — nem is merünk — ördögöt űzni, nem vagyunk képesek új nyelvet (egyet sem) beszélni, méregtől betegek leszünk, gyógyítani sincs képességünk... Nem is próbáltuk...

Jézus így kezdi: a n e v e m b e n ! Így már máshogy nézhet ki a dolog...

Igaz, Istennek nem kötelessége meghallgatni minket, ezt — nem öngazoló kifogásként — hanem tényként állapítom meg. Döntését, akaratát el kell fogadnunk.

Kérdés, mennyire kicsi, kevés a hitünk, amit Jézusba vetünk. Lehet, hogy itt a döntő hiány. Jézus jövődőlését képtelenek vagyunk — az Ő nevében — valóra váltani...

Fejős Ottó

pök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke; Révész Árpád, a Baptista Egyház elnöke; Hecker Frigyes, a Metodista Egyház szuperintendense; Schweitzer József főrabbi, az Országos Rabbiképző Intézet igazgatója képviselte. Jelen volt Tőkés László református püspök is.

Ez a Vatikán által előzetesen „történelmi”-nek minősített összejövetel az első, korszakalkotó mérföldkőnek bizonyul a zsidó-keresztény közeledés, párbeszéd és együttműködés történetében. Nem folytak teológiai viták, és egyik fél sem akarta „megtéríteni” a másikat; a találkozót a kölcsönös elismerés, az egyenrangúság és a számos alkalommal rokonszenves külsőségekben is megnyilvánuló baráti légkör jellemezte. A két nagy monoteista vallás képviselői arra törekedtek, hogy korunk égető kérdéseire milyen vallási alapállásból kiinduló választ adhatnak. Szóba került a géntechnikától kezdve az autonómia és a tekintély kérdéskörön keresztül számos olyan tudományos probléma, amellyel a ma embere, elsősorban a hívő, de hitbeli meggyőződésétől függetlenül minden társadalomban élő egyén szembesülni kényyszerül.

Jóllehet a konferenciának nem volt célja, hogy a két vallás képviselői felelősségre vonják egymást a másik félnek a történelemben elkövetett vélt és valós bűneiért, a kereszténység a zsidóságot felmentse az Istengyilkosság hamis vádjától (ami egyébként a II. Vatikáni zsinaton közel 30 éve megtörtént), és a zsidóság mintegy elfelejtse a II. világháború haláltáborait, amelynek hóhérai között keresztények is voltak, a kérdés mégis megkerülhetetlennek bizonyult.

Köztudott, hogy II. János Pál pápa a római zsinagógában tett látogatásakor a zsidókat „idősebb és legkedvesebb testvéreinknek” nevezte, és az antiszemitizmus valamint a faji megkülönböztetés minden formáját „Isten és ember ellen való bűn”-nek bélyegezte meg. Ezért minősült rendkívüli fontosságúnak Joseph Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusának a konferencia zárónapján mondott beszéde, amelyben a pápa állásfoglalását mintegy tovább gondolva felhívta a zsidóságot és a kereszténységet, váljanak a kölcsönös megbékélés révén a „béke erejévé a világban és a világ számára”. Fogadják el egymást, saját hitük elhanyagolása és megtagadása nélkül, és nyissanak „kaput Istennek korunk világa felé”, a Róla való tanúságtétel révén. Izrael és a kereszténység kapcsolatát — folytatta beszédét a bíboros — „vér és könny, gyanakvás és ellenségeskedés, de a megbocsátás kísérletei, a megértés és a kölcsönös elfogadás is” jellemezte. Auschwitz után a megbékélés missziója nem tűr halasztást.

Minden hozzászóló, hivatalos előadás formájában vagy éppen a szünetekben folytatott véleménycserék során igyekezett a vallásával adekvát választ adni a felmerülő kérdésekre. Ezeket a véleményeket mindenkor a tolerancia és a mások tisztelete, elismerése sőt szeretete jellemezte. A találkozót nyitánynak szánták, ezt követné a három nagy monoteista vallás, a zsidóság, kereszténység és az iszlám konferenciája, majd idővel eszmecsere a világ más nagy vallásainak

képviselőivel is. MK

Mit szól hozzá a pápa?

A „LA STAMPA“ C. NAGYTEKINTÉLYŰ OLASZ LAPBAN MEGJELENT INTERJÚ

Márciusi számunkban elkezdtük annak az érdekes interjújának ismertetését, amelyet a Szentatya Jas Gawronski lengyel származású újságírónak adott. A most következő második, egyúttal befejező közleményünk főtémái: a katolikus és ortodox egyház közti párbeszéd alakulása, a kelet- és nyugat-európai viszony, végül a jövő kilátásai a harmadik évezred küszöbén. A fordítást a Vatikáni Rádió magyar munkatársai készítették és a Magyar Kurír tudósítása alapján közöljük. Az újságíró kérdéseit dőlt betűvel szedtük.

II. rész.

Kérdés: Hogyan fejlődik a párbeszéd a katolikus és az ortodox egyház között? Ön Vilniusban már jelképesen kezelt nyújtott a „nemes ortodox egyháznak”.

Válasz: A moszkvai patriarkátus képviselője, aki kísérőm volt a Balti államokban, ezt mondta nekem: Tudnia kell, hogy a kommunizmus elsősorban minket károsított meg súlyosan; és ez igaz, mert a katolikusok is sokat szenvedtek, de csak kisebb mértékben, mert azokon a területeken kisebbségben élnek. A Szovjetunióban végbement kemény vallásüldözés nyomán az orosz ortodox egyház súlyos károkat szenvedett, és ma meg kell találnia annak az útját, hogyan szerezze vissza híveit. A múltban az orosz állam ortodoxián alapult. Az orosz nép történelme teljes egészében a keleti — először görög, majd szláv — ortodoxiához kapcsolódik.

Az ortodox egyházzal való kölcsönös kapcsolatainkban van néhány olyan probléma, amelyet tisztázni kívánunk, és meg akarunk oldani az ökumenikus párbeszéd elvei szerint.

Én itt szeretnék röviden utalást tenni két szívemhez közel álló kérdésre. Az első a volt Szovjetunió területén felállított latin egyházmegyékre vonatkozik. Olyan egyházmegyékről van szó, amelyek a múltban már léteztek, és amelyeket a kommunista rezsim törölt el, és így a latin szertartású katolikusok hosszú évtizedeken át püspökök nélkül maradtak. Nagy igazságtalanságról volt szó, amelyet most orvosolni kellett. Azután itt van a görög katolikus egyház is, amely a kommunista rezsim részéről különösen súlyos üldözést szenvedett el, de amely mindig hűséges maradt az apostoli székhez. Miután annyi éven át nem működhetett szabadon, napjainkban megkezdte egyházi struktúráinak újjáépítését. Biztos vagyok abban, hogy minden felmerülő problémát meg lehet majd és meg kell oldani szeretetben és igazságban, az ökumenizmus párbeszéde által.

Milyen módon befolyásolja a pápát az, hogy lengyel?

Ott nőttek fel, tehát magammal hoztam az egész lengyel történelmet, kultúrát, tapasztalatot és nyelvet. Ma is lengyelül írok. Az anyanyelv ugyanis pótolhatatlan. Mivel olyan országban élek, amelynek sokat kellett harcolnia a szabadságért, amely ki volt szolgáltatva szomszédai agressziójának, meg tudom érteni a Harmadik Világ országait, ezt a másik fajta, főleg gazdasági függést. Sokszor beszéltem erről az afrikai vezetőkkel.

Megértettem, mi a kizsákmányolás és azonnal a szegények, a kismennyizettek, az elnyomottak, a társadalom peremére szorultak és védtelenek oldalára álltam. A világ hatalmasai nem mindig néznek jó szemmel egy ilyen pápát. Néha rossz szemmel néznek rá, még az erkölcsi elvekhez kapcsolódó kérdések miatt is. Szabad jelzést kérnek például az abortusz, a fogamzásgátlás, a válás számára, ami pedig az Egyház nélkülözhetetlen feladata, amelyet Isten bízott rá, az,

hogy megvédje az emberi személyt, annak méltóságát és alapvető jogait, amelyek között a legfőbb az élethez való jog.

Az emberek — bizonyos aggodalommal — azt kérdezik, milyen Európa felé baladunk. Megnyugtatón őket?

Egyszer egy politikus a következőket mondta nekem, ami nagy hatással volt rám. A berlini fal összeomlása főleg nekünk, Nyugat-Európa számára probléma, mert eddig ez a fal megvédett bennünket; békében nyugodtan éltünk, dolgoztunk és meggazdagodtunk. Most egész Kelet-Európára oda kell figyelniük, és aggódhatunk, hogy mi történik ott, különben az egész ránk omlik. Nagyon érdekesnek találom ezt a megfigyelést. Egyébként ezt megerősíti az is, ami a balkáni háborúval történik. Az Európai Közösség önmagába zárkózik és túlságosan közömbös, kevésbé hatékony e probléma megoldásában, így a pápa és a Szentszék aggódó felhívásai a béke érdekében pusztába kiáltó szavá válnak.

Hogyan tud hozzájárulni Kelet-Európa annak a nagy Európának a kialakításához, melyet Ön mindig szorgalmazott?

Mindenekelőtt ezeknek a nemzeteknek az önazonosságával. Olyan európai nemzetekről van szó, amelyek a kommunista rezsim által rájuk erőszakolt átalakítások ellenére megőrizték sajátos identitásukat. Talán egyenesen megerősítettek azt az önfenntartási ösztönnek köszönhetően. Mindez vonatkozik Lengyelországra, de a többi kelet-európai országra is. Ez az önazonosság különféle módon és mértékben, különböző fokon jelenik meg. De alapvetően minden országban valódi küzdelem fejlődött ki a proletár internacionalizmus és a nemzeti önazonosság között, amelyet minden áron ki akartak irtani. Azt mondták: a munkásnak nincs hazája, mert hazája a munkásosztály. A végén azonban nyilvánvalóvá vált, hogy ez az osztályharcot és osztály-diktatúrát hirdető ideológia nem tudta legyőzni a nemzeti tudatot, az ember vallási dimenzióját sem. A nemzeti önazonosság és a vallási önazonosság mértéke érintetlen maradt, sőt bizonyos értelemben megerősödött.

Egyrészt tehát itt van a fejlett Nyugat, amely azonban — ahogy Ön gyakran megjegyzi — túlságosan a gazdasági kérdésekre figyel, másrészt itt van a volt kommunista Európa, amely a szenvedések következtében ma még talán kevésbé felületes. Ha ez a két Európa közeledik egymáshoz, melyik nyer többet?

Azon kellene inkább gondolkodni, hogy melyik veszít többet, ami önazonosságát illeti, mivel Kelet-Európa a totalitárius rendszer által rákényszerített tapasztalatok révén érlelődött meg.

Tehát a kommunizmusnak köszönhetően?

Inkább az önvédelem és a marxista totalitarizmus elleni küzdelemben érlelődött meg. Keleten megőriztek egyfajta emberi dimenziót. Talán ez volt az egyik oka annak, amiért 15 évvel ezelőtt éppen Lengyelországból választottak pápát. Bizonyos értékek Keleten kevésbé homá-

lyosultak el. Ha valaki olyan rendszerben él, amely programszerűen ateista, mint például Lengyelországban, jobban észreveszi, mit is jelent a vallás. Észreveszi, amit nem mindig lát meg Nyugaton: vagyis hogy Isten az ember méltóságának forrása, a legvégső, egyetlen, abszolút forrás. A kelet-európai ember mindezt jobban észrevette, gondoljunk például Szolzenyicinre, a Gulág-sziget-csoport foglyára. Nyugaton az emberek ezt nem látják ennyire világosan, hanem csak egy bizonyos pontig, mert a nyugati ember lelkiismerete nagyrészt elvilágiasodott és gyakran a vallást, mint valami elidegenítő dolgot éli meg.

A 2000. év hajnalánál tartunk. Ha a Jó Isten is úgy akarja, Ön lesz az a pápa, aki az emberiséget átvezeti a második évezredből a harmadik évezredbe. Milyen gondolatokat ébreszt Önben ez a dátum, amely még inkább meghatározza az emberiség jövőjére vonatkozó kérdőjeleket?

Az egyház, a kereszténység sajátos nézőponttal, igen világos eszkatológikus távlatot tekint a világ végére. Ebben a távlatban az 1000. vagy a 2000. év ugyanolyan dátum, mint a többi.

Másrészt mégis igen fontos ez a dátum, mert Krisztus 2000 évvel ezelőtt született, azóta az egyházon, apostolain, tanítványain, misszionáriusain keresztül jelen van és működik az emberiség történelmében. A második évezred végén lelkiismeretvizsgálatot kellene tartanunk és megkérdeznünk: hol tartunk, Krisztus hová vezetett el bennünket, hol térünk le a Evangélium útjáról? Ez olyan téma, amelyet nyilvánvalóan mélyebben kellene elemeznünk.

Denverben elhangzott kijelentései között ez is szerepel: az evangéliumot nem szabad magánügynek tekinteni. Ez azt jelenti, hogy a katolikusoknak politikai szerepet kell játszaniuk abban a társadalomban, amelyben élnek?

Természetes, hogy a keresztények, mint minden állampolgár, részt vehetnek és tevékenykedhetnek a politikában. Ezzel a tevékenységgel ölt formát saját hitük és a társadalmi étellel kapcsolatos felfogásuk. Milyen jogcímen szorítható őket háttérbe? Vannak olyan irányzatok, amelyek arra törekkenek, hogy a kereszténységet visszaszorítsák a magánéletbe és hallgatásra kényszerítsék őket. Az Evangélium nem szűnik meg az „ellentmondás jele” lenni.

A torinói szociális hétre küldött üzenetében az állam egysége értékének megerősítéséről beszélt.

Bármilyen kérdésben nyilatkozom, igyekszem elkerülni a részrehajlást. Az elvek síkján közelíttem meg a kérdést; ez az egyház küldetése is. Az elkötelezett világi keresztények feladata, hogy ezeket az elveket megvalósítsák a közéletben, hogy ezeket az elveket kamatoztassák a mindennapok teendői során: a családi életben, a közgazdaságban és a politikában.

VI. Pál kiadatlan naplójában arról vall, hogy az „egyházfő rendkívül magányos, és végül egyedül kell meghoznia a legfontosabb döntéseket is”. Önről nem az a benyomásunk, hogy magányos lenne; de engedje meg, hogy mégis megkérdezzem: olykor nem érzi úgy, hogy egyedül van?

Valóban nem érzem magam magányosnak. Ez bizonyára egyéniség kérdése is, meg valóban sok személy, barát közelségét érzem. A döntéseket sem egyedül

NAGYSZOMBATON

Távolról haragszó idetéved,
Ma tisztábban zeng, mint szokott, —
Fülembe cseng a hálaének:
Krisztus, Krisztus föltámadott.
Künn bolygok a szabad mezőkön,
Itt van tanyám és templomom —
S a régi gondon tépelődöm:
Föltámadunk-e egykoron?

... Két szilfa áll kis kertem alján,
Az egyik már buján fakad,
A másik áll kopáron, barnán,
Elhalt a hosszú tél alatt.
Tar gallya hull, lecsonkul ága,
Törzsét bevonja rongymoha, —
Hiába a tavasz sugára:
Ez a fa nem lesz zöld soha.

Elment a hó, zöld a barázda,
Pacsirta bujja rejtekét;
Halott színét a föld lerázta,
De itt-amott ma is setét.
Hol megfutott a télvíz árja,
A duzzadó mag elrohadt, —
A nyári szél csapongó szárnya
Nem ingat ott kalászatokat!...

Az ezredéves harcmezőket
Bevonta gyöppel az idő:
Gaz verte föl a temetőket
És porrá vált a síri kő.
Nincs csont se már a híves mélyen,
Megette föld és fűgyökér, —
Ki fogja összeszedni, kérdem,
S hogy lesz a porból újra vér?

... Mégis hiszek rendíthetetlen,
Habár a példát nem lelem:
És meg nem ingat mély hitemben
Hiú, kísértő bölcsesem. —
Föltámadunk!... Porom a légbe
Szét hadd vigyék futó szelek!
Ki e hitet szívembe véste:
Megismer minden porszemet!

Móra István (1864–1957)*

* Móra Ferenc bátyja, a „tanyák költője”.

KERESZTÉNY-MUZULMÁN PÁRBSZÉD

Negyedik alkalommal tartottak keresztény-muzulmán találkozót jan. 18–20-a között Ammanban, a jordán fővárosban a Vallásközi Párbeszéd Pápai Tanácsa és a muzulmán civilizációt kutató Királyi Akadémia kezdeményezésére. A mostani ülésen a vallások és a nacionalizmus témát vitatták meg.

Francis Arinze bíboros, a Tanács elnöke a Vatikáni Rádióknak adott interjújában elmondta, hogy a megbeszélések során határozottan megkülönböztették a hazafiságot és a nacionalizmust, tekintettel arra, hogy a hazafiság erény, a nacionalizmus pedig azt jelenti, hogy saját nemzetünket a többi fölé helyezzük és csak jogainkat követeljük köteleseink rovására.

A történelem és a konkrét napi események tükrében vizsgálták, milyen kötelessége van e téren a keresztény és muzulmán vallásnak. Egy vallást sohasem szabad azonosítani egy nemzettel, amint a saját kultúra, nyelv és nép szeretete nem jelentheti más jogainak lábba tiprását. A bíboros kiemelte a személyes találkozások jelentőségét, amely a keresztények és muzulmánok között egyfajta „pszichológiai híd” kiépítését szolgálja.

VR / MK

hozom, kollégialisan együtt működöm a püspökségekkel, a római Kúriával. Amikor például a püspökök ad limina látogatásra érkeznek, igyekszem többször is találkozni velük, együtt misézünk és meghívom őket ebédre. Ezek igen értékes alkalmak arra, hogy eszmecsere folytassunk, beszélgessünk, vitatkozzunk egymással. Ez a kollégialis együttműködés kiváltsága, ahogyan erre a II. Vatikáni zsinat is emlékeztet.

Vezet Ön naplót?

Nem, annyi mindennel kell törődnöm, túl sok a dolgom... VR / MK

GYERMEKEKNEK

A régen várt napok íme megérkeztek. Vártad, hogy tavasz legyen, hogy a tanulást vakáció váltsa fel, no és, hogy Húsvétot ünnepeljünk. S most mindezeknek egyszerre örülhetsz. Jókedvre derít az újjáéledő természet, élvezettel szűrőcsölgeted a vakáció nyújtotta szabadságot, és boldogan ünnepeled az élet diadalát, a Húsvétot. Világszerte Krisztusra hivatkoznak és feltámadásról, örök életéről beszélnek és benne hisznek a keresztények. Talán te is. Vagy lehet, hogy mindez egy kicsit idegennek tűnik számodra? Nem egészen érted, hogy miért lelkendeznek mások. Pusztulás és halál s a belőle fakadó új élet még nem sokat jelent neked. De azért ez ne legyen ok számodra az aggodalomra. Ezért még nem kell leírnod, életedből kiiktatnod a Húsvétot.

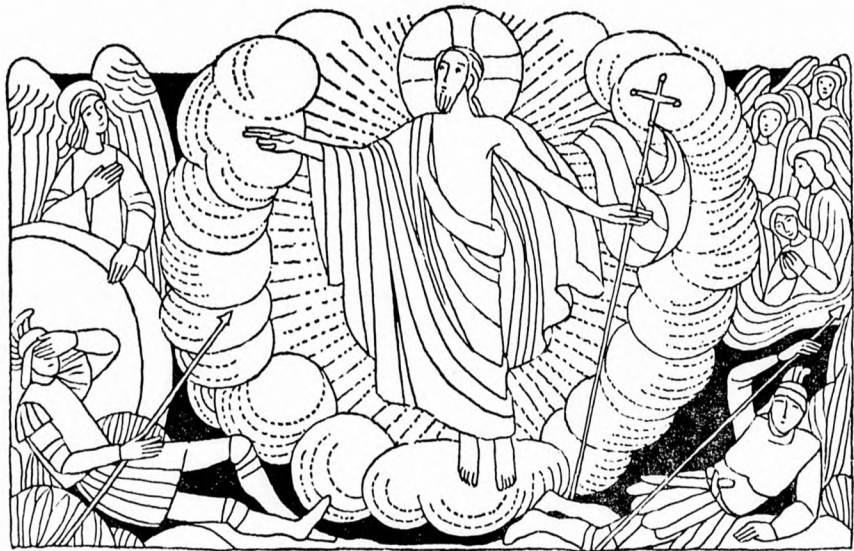
Jézus legközelebbi barátai sem értették meg annak idején azonnal a történeteket. A Szentírásban számos bizonyíték van erre. Jézus feltámadása napján két tanítványa egy Emmausz nevű helységbe ment. Az úton maga Jézus csatlakozott hozzájuk, de ők nem ismerték fel. Csak miután órákon át együtt mentek, beszélgettek, és este közösen asztalhoz telepedtek, csak akkor jöttek rá, hogy valójában Jézussal van dolguk. Mária Magdolna, Jézus egyik hűséges ta-

nítványa is találkozott aznap a feltámadással. De ő sem ismerte fel azonnal, először egy ismeretlen kertésznek vélte. Csak azután, miután elbeszélgetett vele, ismerte fel, hogy kivel is találkozott. Ugyanígy jártak Jézus apostolai is, amikor Tibériás tavánál halásztak. A parton álló Jézusban csak egy ismeretlent láttak. De miután megszólította őket és követték utasítását, rádöbbentek, hogy Jézus van velük.

Ezek után elhíheted, hogy nem kell magadat vádolnod, ha a „Húsvét titka” nem egészen világos előtted. Neked is szükséged van egy bizonyos időre, helyesebben a feltámadott Jézus mélyebb megismerésére, hogy végre igazi Húsvétod lehessen. Ha te is tanítványai példájára elbeszélgetsz vele, időzöl jelenlétében és követed utasításait, egyszer majd megnyílik a szemed és megérted, hogy mit is jelent nekünk Jézus halála és feltámadása. Mindennapi imád, jószágod, melyet mások is megtapasztalhatnak és rendszeres templombajárással megérteti majd ezt veled.

S ha most befejezésül nem csak szép tavaszt és kellemes vakációt, hanem boldog Húsvétot is kívánok s nem egészen érted azt, hogy miért, vedd úgy, hogy elővetelezttem jókivánságom a jövő szá-
mára.

János atya

FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

Még úton voltak, amikor néhány őrbement a városba és jelentette a főpapoknak a történeteket. Ezek a vénekek egyetemben tanácsot tartottak. Azt határozták, hogy adnak egy csomó pénzt a katonáknak és meghagyják nekik: Mondjátok, hogy éjnek idején, amíg mi aludtunk, odajöttek a tanítványai és ellopták...” (Mt 28,11-14)

Gondolom mindnyájan ismeritek a struccot. Állítólag ez a kedves, hosszú nyakú madár, ha veszélybe kerül, ellenzései az életére törnek, a fejét villámgyorsan a homokba dugja — gondolván: ha ő nem látja ellenségeit, a valóságot, akkor azok sem látják őt, s így megmenekül. Ez a „strucc-politika”. Nos, hogy ezt csak ráfogják a struccokra, az valószínű (inkább elrohannak) — de hogy az emberek világában nagyon sokszor valami hasonló történik, — példa rá a fent idézett evangéliumi részlet Jézus feltámadásáról.

Ez nem lehet igaz! — mondják a főpapok. Jönnek Jézus sírjának őrei (olyan őrök, akik éjszaka mély álomba merülve „örködnek”), s jelentik a főpapoknak a történeteket: a földrengést, a fényességet, mindazokat a jeleket, amelyek Jézus feltámadását kísérték, azt, hogy eltűnt Jézus teste, hogy az emberek azt beszélik: Jézus él! S a főpapok elkezdik ásni a gödröt a homokba: Mondjátok

azt, hogy míg ti aludtatok, jöttek a tanítványok és ellopták Jézus testét.

Megrémülve azt gondolták, hogy olcsó megvesztegetési trükkel az igazságot hazugsággá, kitalált mesévé tudják változtatni. A mesebeli strucchoz hasonlóan, homokba dugják fejüket — mert amit ők nem látnak, nem akarnak látni — azt mások sem látják, az nem lehet igaz, az nem lehet valóság.

Kedves Fiatalok!

Mi tudjuk, hogy „strucc-politikájuk” mennyire kudarcba fulladt. A feltámadt Krisztus legyőzte a halált, ő él és találkozott tanítványaival feltámadása után. Számukra így ő az élet és erő forrása lett, amely erősebb minden hazugságnál, megvesztegetésnél.

Ez nem lehet igaz! — Mondják manapság is sokan, hallván a húsvéti örömhírt. Értelmünket meghaladja, hitünket próbára teszi! (Na és?)

De mégis igaz! Az Úr feltámadt! — kiáltja hitünk. S ez az igazság számunkra is élet és erő forrása, amely erősebb minden kételkedésnél, hazugságnál, erősebb a halálnál!

Pál atya

*Zöld plánták újulnak,
termőfák virulnak,
virágoznak
Még a madarak is
hangicsálnak, ők is
vigadoznak.*

Régi húsvéti öntöző-ének

Hogyan támadunk fel?

Freiburgban kérdezték, hogy a katekizmus mit tanít a feltámadás „hogyanjáról”.

A tudományok, valamint a régi és újkeletű szekták mind erre az égető kérdésre keresték és találták meg a mindenkor választ. Így például a lélekvándorlás tana egy boldog „nirvánát” ígér híveinek, pontosan leírva és programozva az ember életét. A klinikai halálból pedig visszatérnek az emberek a tudomány „mindenhatósága” révén, de élményeik csak az érzésvilág zárt körében maradnak. Vajon csak a katolikus egyház nem mond erről a kérdésről többet híveinek? Elfogadjuk, hogy hinni kell a feltámadásban, de hogyan támadunk fel?

Szívesen közlöm beszélgetésünket.

Az egyház nem hagyta és ma sem hagyja híveit bizonytalanságban a feltámadás kérdéséről, így a „hogyanról” is világos tanítást ad. Hitünk alapvető sarkköve a feltámadás, éppen ezért a hit homálya ha valahol érvényes, akkor ezen a területen teljes mértékben jelen van, hisz egyedül Krisztus támadt fel.

Ekkor valaki közbeszólt: „nemcsak a feltámadásról nincsenek közvetlen ismereteink, hanem saját és gyermekeink jövőjéről sem, mégis hisszük, hogy boldogok leszünk.”

Úgy gondolom, hogy teljesen témánknál maradunk, mivel mindkét esetben, előre nem látható dolgokban bízunk. Ezért vehetjük hasonlatnak az ember jövőjébe vetett bizalmat. A szülőknek egyik legnagyobb vágya, hogy gyermekeik boldogok legyenek, ami elsődleges helyet foglal el. Azonban, hogy hogyan lesznek boldogok, azt ezer körülmény befolyásolja. A lényeg azonban mégis a gyermek személyén van, akiben a szülő bíz. Tehát a személy kerül első helyre, ami azonban nem feledteti a boldogulás „hogyanját”. Ugyanígy a feltámadásnál is a hangsúly az emberen van, aki feltámad, nem pedig annak megvalósulásán.

Így a feltámadás körüli mindenfajta kérdés Jézus személyén fordul meg. „Én vagyok!” — mondta feltámadása után minden alkalommal. Tehát ugyanaz a Jézus támadt fel, akit keresztre feszítettek és sírba tettek. Az apostolok és a tanítványok felismerték a feltámadt Krisztusban a Názáreti Jézust. Amíg a lélekvándorlás éppen ebből a valós életkeretből veszi ki az embert, és helyezi egy „személytelen” világba, hogy feloldódjék a nirvánában. Ezzel szemben Jézus feltámadásánál a személyiség teljességével találkozunk, amely magában hordozza múltját, jelenét és beteljesedett jövőjét. Krisztus feltámadásában nem lett életidegen, hanem még közelebb került a hívő emberhez, bátorságot és békét hozva, amire a leginkább szükségünk volt. És megadta a Szentlelket, aki a feltámadás „hogyanját” valósítja meg minden emberben.

Mindez igen szépen hangzik, de nekünk, ma élő embereknek mit mond konkrétan? — kérdezték.

Krisztus a feltámadás által minden hívő ember éltele élete lett. Ezért is nem beszél a halál utáni dolgokról, nem akarja elterelni figyelmünket a legfontosabból: személyéről. Ezért nem kaptunk felvilágosítást a feltámadás menetéről, hanem a jelen életbe való kihatásáról, amelyben ő a Feltámadott jelen van. Hisz ha vele élünk, szenvedünk és halunk meg, vele támadunk fel. Jézus együtt étkezett feltámadása után apostolaival és tanítványaival. És amikor a reményt veszítettékbe erőt öntött, asztalhoz ült velük. Az asztalon lévő kenyeret vette a kezébe, hogy jelenét meghosszabbítsa híveivel, nem pedig valami „különleges, bűvös” kéz-

mozdulattal csak a beavatottaknak adott volna az égi kenyérből.

Atya tehát azt akarja nekünk elmondani, hogy Krisztus feltámadásával nem eltávolodott, hanem éppen a hívő ember mindennapi életének társa és középpontja lett?

Pontosan erről van szó; mivel a hiszékenység mindig nélkülözi a valóságot, és így az embereket a megmagyarázhatatlan és rendkívüli dolgok felé irányítja, amelyek kiviszik az élet realitásából. Krisztus pedig feltámadása által a hétköznapi ember valóságos életét járja át. Így Krisztusra tekintünk, és feledjük önmagunkat. „kétségeinket” jövőnköt illetően. A testvér szolgálatára szenteljük életünket. Elfogadjuk a keresztény életnek azt a „hogyanját”, ami teljesen hihetetlennek tűnhet számunkra, hogy mi is Krisztus-horodozók lehetünk.

Ezek szerint a bátorság hiányzik belőlünk mai keresztényekből, hogy megvalósítsuk, amit a húsvétban ünnepelünk, — jegyezte meg valaki.

Éljük meg, legyünk egyek Krisztussal és Benne egymással. Szent Pál ezt így mondja el: „élek, de már nem én, Krisztus él bennem.” Ez Istennek, a Szeretetnek a legnagyobb titka, ami azt jelenti: igazán csak most élek, mert Krisztus él bennem. Olyannyira szeretem, hogy mindent neki ajándékoztam, és mindent tőle várok.

Most én kérdezem, hogyan támadunk fel? Úgy, hogy Vele élünk, feltámadunk mint Ő, Vele, Általa. Szó szerint ezt tanítja a katekizmus. Ez a mi hitünk, ez az egyház hite, amelyet boldogan vallunk az egyetemes egyház közösségében.

Szabó József (Offenburg)

BÁRÁNYOK MEGÁLDÁSA

Rómában, január 21-én, Szent Ágnes szűz és vértanú ünnepén ősi szokás szerint a Szentatya megáldotta azokat a bárányokat, amelyeknek gyapjából a pallium készül. A pallium 6 fekete selyemkereszttel díszített stóla, a metropolitai székek érsekei hatalmának és az Apostoli Székekkel való különleges köteléknek a jelképe. A római trappista kolostorban felnevelt bárányok megáldásának kedves szertartása során az egyik bárány fejére fehér, a másiknak pedig vörös virágokból készült koszorút helyeznek, a szűzesség és a vértanúság jelképeként. VR

A STÁCIÓ - ÜNNEP RÓMAI HAGYOMÁNYA

Az örök város hét halmának egyikén, az Aventinus Santa Sabina bazilikájában tartott első stációval nyitotta meg hamvazószerdán II. János Pál pápa a nagyböjti szertartások sorozatát. Megáldotta az elmúlás jelképét, a hamut, amellyel megszórtta az eléje járuló hívek fejét, majd ő maga is meghamvazkodott.

A stációzás római hagyománya a vértanúk tiszteletével és a sírjaik fölé emelt bazilikákkal függ össze. A kereszténység első századaiban kezdődött, amikor a hívek papjaikkal és a római pápával az egyház bünbánati időszakában minden nap egy-egy kijelölt templomhoz, stációhoz járultak és ott közös szentmisén vettek részt. Az ősi jámbor hagyomány azonban lassan feledésbe merült, egészen 1959-ig, amikor XXIII. János pápa felelevenítette ezt a szokást. Példáját követték utódai, VI. Pál és II. János Pál pápa is, akik ebben az egyik legszebb ránk maradt ókeresztény bazilikában, a Santa Sabina templomban végzik el az első nagyböjti stációt és hamvazószerda bünbánati szertartását. VR

DR. CSERNUS SÁNDOR (Párizs):

Perújrafelvétel a Torinói Lepel ügyében

ÚJ TÁVLATOK A HALOTTI LEPEL TANULMÁNYOZÁSÁBAN. HOGYAN KAPCSOLÓDIK A TUDOMÁNYOS VITÁBA AZ EGYIK LEGELSŐ NYELV-EMLÉKÜNKET, „IRODALMUNK NYITÁNYÁT“, A „HALOTTI BESZÉD“-ET FENNTARTOTT LATIN IMÁDSÁGOS KÖNYV, A PRAY-KÓDEX?

II. rész.

A vitába közvetlen bizonyítékot, következőképp alapvető változást az ún. Pray-kódex vizsgálata hozott: ezzel a szindonológia a forrásait tekintve is magyar területre érkezett.

A Pray-kódex a középkori magyar történet egyik legbecselesebb dokumentuma, amely tulajdonképpen egy, a 12. század végén készült latin nyelvű szertartáskönyv. A kódex miseszövegeket, krónikákat, énekeket tartalmaz, s magába foglalja a magyarság egyik legfontosabb és legkorábbi emlékét, a „Halotti beszéd és könyörgés“ szövegét, s mint ilyen, sokan nemzeti szimbólumaink közé sorolják. A Pray-kódex felfedezőjének, Pray György (1723–1801) jezsuita atyának a nevét viseli, aki korának kiváló történetírója volt (megírta a királyi várból származó magyar szentek és a magyar püspökök történetét, s az ő nevéhez fűződik a magyar történet első, korszerűnek tekinthető összefoglalása). A kódex teljes anyagának kiadására mind a mai napig nem került sor, s a világban, az angol nyelvű ismertetőik miatt („Prayer-book“) „csak“ imádságoskönyvként tartják számon.

„FAGYOS LÉGKÖR“ A NÉMET EGYHÁZBAN?

Joseph Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa szerint a német egyházban meglehetősen „fagyos légkör“ uralkodik. Rómával szemben bizonyos ellenséges érzületet táplálnak, ami csökkenti a belső összetartozást és azt az örömet, hogy valaki katolikus. Többek között ezt nyilatkozta a bíboros az elmúlt év végén a „Münchener Kirchenzeitung“ című lapnak.

Emberileg valóban van ok az aggodalomra, a szentmisékre járók számának csökkenése, az egyházból kilépők és a paphiány tekintetében. Az egyház életereje azonban erősebb ezeknél a gondoknál. Még mindig nagyon sokan vannak, akik hitükért sokat tesznek, nem csak anyagi és időbeli vonatkozásban, hanem „belső készletésük“ révén is. Ugyanakkor „a keresztény hit ereje megfogyatkozik“ – állapította meg a bíboros – mind Európa, mind az egész világ vonatkozásában. Az egyes ember számára keresztény mivolta már nem normális adottság, hanem választás következménye. „A népegyház lassú eltűnéséről“ beszélhetünk.

Ratzinger bíboros megerősítette, hogy a katolikus egyház nem térhet el a nők pappá szentelésének ellenzésétől. Ezzel szemben a diakonátus engedélyezése a nők részére nyitott kérdés.

Az ökumenizmus vonatkozásában a bíboros új modellekért és több türelemért szállt síkra. Az egyházaknak el kellene fogadniuk, hogy nem képesek helyreállítani az egységet. Növekedési folyamatokról van szó, amelyekben a keresztények dolga persze nem a semmittevés, hanem „az egymásért levés tanulási folyamata“. Ugyanakkor az „egység nem uniformizálást“ jelent. A keresztényeknek nem annyira az egység megvalósulásának időpontjára kellene törekedniük, hanem azon fáradozniuk, hogy elfogadják egymást különbözőségükben – hangsúlyozta Ratzinger bíboros. KNA/KAP/MK

A közelmúltban a Pray-kódexben a szindonológusok mehökkentő Krisztus-ábrázolásokat találtak. Pontosabban: az ábrázolások ismertek voltak; a lehetséges interpretációjuk nyitott új távlatokat a torinói lepel tanulmányozói számára. Az öt rajz, mely a kódex 1192–1195 közé datált részéből származik, arra enged következtetni, hogy a szerző nemcsak hogy látta az eredeti leplet, s azt hűen lemásolta, hanem hogy az, amit látott és lerajzolt, azonos a ma Torinóban őrzött lepellel. Miből vonják le a szakemberek (többek között Jan Wilson, Albert Dreisbach, Charles Stirnweiss, le Père Dubarle, André van Cauwenberghe, Jérôme Lejeune és mások) ezt a következtetést?

A PRAY-KÓDEX RAJZA (1192–1195)

Többnyire abból, amiben a rajzok elternek a „szokványos“ Krisztus ábrázolásoktól: így rendkívül ritka az, hogy a keresztről leemelt test mezítelen legyen (legtöbbször ágyékkötővel ábrázolják); itt ez az eset. A kéz ujjai meghosszabodtak, a hüvelykujj nem látható; a szög nyoma nem a tenyérben, (ami statikailag nem teszi lehetővé a test keresztre feszítését), hanem a csuklónál található (ez okozza az ujjak meghosszabbodását és a hüvelykujj befelé fordulását is); a rajz ezentúl három szöveget ábrázol, s nem az elteredt négyet...

Lejeune professzor, akivel volt módunk megtekinteni az eredeti rajzokat a Széchenyi Könyvtár jóvoltából, alapos vizsgálat után, tizenkét olyan részletet azonosít a Pray-kódex rajzai és a torinói lepel lenyomata között, melyek az eddig ismert ábrázolásoknál együtt sem fordulnak elő. Az ábrázolt szöveget halszálka-mintás, a fonákján a nem sokkal később hozzáillesztett kereszt-mintás anyag található.

Van azonban még valami a rajzon, mely valósággal lázba hozta a kutatókat: a Pray-kódexben szereplő lepel rajzán egy angyal látható, akinek ujjá egy sajátos jelzés felé mutat: négy, derékszögben elhelyezkedő apró lyukról van szó, melyek valószínűleg égéstől származhatnak, de kiemelt fontosságuk következtében azonosítási jelként értelmezhetők. A rajznak ezt a részét egy mindeztideig rejtélyes jelentéstartalmú „a“ betű jelöli. Márpedig az könnyen ellenőrizhető, hogy az L-alakban elhelyezkedő pontok a ma Torinóban őrzött

leplel is megtalálhatók. Ráadásul még egy fontos elem segít alátámasztani azt, hogy a lepel, amit a Pray-kódex rajzolója ábrázolt és a torinói lepel azonos lehet: tudjuk, hogy volt egy rajz a lepelről, melyet Dürer készített 1516-ban. Az eredeti alkotás elveszett, van azonban egy hű másolata a belgiumi Lier-ben, melyen az L alakú jelzés ugyanúgy megtalálható, mint a Pray-kódex rajzán, s a mai torinói lepel által őrzött képen. Külön fontosságot tulajdonít ennek a rajznak az a tény, hogy az L-alakú lyukak nem lehetnek annak a tűzvésznek a következményei, mely majdnem fatális eredménnyel járt az akkor Chambéry-ben őrzött lepel számára: az a tűzvész ugyanis 1532-ben pusztított (tehát jóval a Dürer-rajz elkészülése után), s a leplel maradandó sérüléseket okozott (16, a hajtogatás következtében szabályosan elhelyezkedő, háromszög alakú égésnyom ma is jól látható).

Vegyük hozzá mindehhez azt a történelmi környezetet, melyben a Pray-kódex rajzolója alkotott, hiszen az alapján kétségtelen, hogy a 12. sz. végi magyar-bizánci kapcsolatok intenzitása igen kedvező körülményeket teremtett ahhoz, hogy a kódex rajzolója a bizánci kultúrkörrel szoros kapcsolatba kerüljön. Sőt, mint ismeretes, volt egy olyan pillanat, amikor a későbbi III. Béla (1172–1196), Manuel császár (1143–1180) udvarában nevelkedvén, Alexios néven bizánci császárnak készült; ám Manuel utódjának megszületésével ez a terv megfeneklett, s III. Béla a középkori Magyarország egyik legnagyobb, Bizáncot és a nyugati kereszténységet egyaránt jól ismerő királya lett, – gyümölcsöző bizánci és nyugati kapcsolatokkal.

A fentiekből nyilvánvalónak tűnhet az a következtetés, hogy a Pray-kódex rajzolója látta a leplet, hogy a lepel, amit látott, azonos azzal, amit Dürer lerajzolt a 16. sz. elején, s arról tudjuk, hogy azonos a ma Torinóban lévő lepellel. Ebből az is következik, hogy egy, a 12. sz. végéről származó ábrázolás léte döntő formában kérdőjelezi meg a lepel 13.–14. századi datálását; – azaz az 1988-ban végzett C 14-es vizsgálat eredményeit.

A legcélszerűbb megoldás talán valóban az lenne, ha a C 14-es vizsgálatokat, az újabb adatok, eredmények birtokában, alaposabban, az azóta napvilágra került módosító szempontok figyelembe vételével is el lehetne végezni. (Bár ha a C 14-es izotóp mennyiségének változásával is számolunk, ahogy ezt sokan teszik, például a németek az sem lenne tekinthető.) Mindazonáltal az újabb vizsgálat elvégzése a szindonológiával foglalkozó szakemberek többségének nem titkolt vágya, melynek beteljesüléséhez ismét a Szent-szék állásfoglalása szükséges, mely az adatok értékelését a tudományra bízta.

A fentiek ismeretében aligha kétséges, hogy a szindonológia további alapos kutatómunka s újabb szakmai viták előtt áll. A tét tehát eddig is nagy volt, s az „előjelzések“ alapján továbbra is az marad: „A lepel vagy hamisítvány, – jóindulattal szólva, egy a számtalan festett reprodukció közül – vagy Jézus valódi halotti leple. Az utóbbi esetben Jézus történetiségének, szenvedésének és halálának, ezen keresztül az evangéliumok szavahihetőségének a bizonyítéka. Sőt, sokak szerint, feltámadásának tanúja és dokumentuma.“ (Az idézet Víz László: A torinói lepel korának meg-

A Magyar Katolikus Lexikon I. kötete

Diós István főszerkesztő és Viczián János szerkesztő, valamint kiváltképpen Gál Ferenc lektor páratlan érdeme, hogy ismert szellemi és anyagi nehézségeink ellenére meglepően jól sikerült tartalommal és szép kiállításban (lenyűgöző kép- anyaggal) hagyta el a sajtót a Magyar Katolikus Lexikon I. kötete (A–Bor) a Szent István Társulat gondozásában. Jegyezzük meg első benyomásaink alapján, hogy történeti és egyháztörténeti, valamint politikai vonatkozásokban, főleg ott, ahol az értékeléshez még a történelmi távlat hiányzik, dícséretesen tény-szerű a lexikon. Az egészében a II. Vatikáni Zsinat tanítása szerint fontolva haladó és nyílt szellemű teológiai és morálteológiai cikkei (vö. abortusz, antiszemizmus) azonban gyengíti, hogy a lexikon a modernizmus lényegét az ateizmusban fedezi fel (vö. 441. l.) és a bázisközösségekben is a hierarchia elutasítását látja (674. l.). Filozófiai cikkei a neoskolasztika néhány évtizeddel ezelőtti, főleg a római egyetemeken képviselt irányát követik, nem éppen megkönnyítve a korszerű tájékozódást. Így hiányzik az analitikus filozófiának és elődjének, a Bécsi Körnek nemcsak a kritikája, de még az ismertetése is. További aránytalanságokat mutat az ismertetett személyek és intézmények köre: nem szerepelnek a nyugatra sodródottak közül (többek között): *Adriányi Gábor*, *András Imre SJ.*, *Balla Bálint*, *Bárany-Oberschall Magda*, *Bátori (Bajomi) Miklós*, *Bay Zoltán*, *Bogyay Tamás*, *Borbély István SJ et alii*; (Nem szerepel a felsorolásban *Boór János*, a *Mérleg* főszerkesztője sem! Szerk.) a római *Anonymus* és a müncheni *Aurora* kiadók ismertetését is hiába kerestük; a kortárs irodalmat is csak *Balázsovics Mihály* képviseli, legalább *Balassa Péter* érdemelt volna figyelmet; *Aquinói* és *Bellarmin* nyilván majd Tamásnál, ill. Róbertnél szerepelnek; olvashatunk a Bécsi Magyar Katolikus Tudósítóról, de a *Bécsi Magyar Egyházzociológiai Intézet*ről már nem, a békepapi mozgalomra utal a lexikon, de a *Bokor Bázisközösségről* semmit sem tudhat meg az érdeklődő. Mégis, az adott helyzetben, szinte a maximumot sikerült elérni a lexikon szerkesztőségének: ahogy lehetett. **B. J.**

(A „Mérleg“-ből kissé rövidítve.)

SECUNDUM MATTHEUM

Pilátus felmosatta a praetoriumot
Jézus vérét felsikálták

a katona megtörölte egy bokor levelébe
a lándzsát
mellyel a Szívet átütötte

az ecettel kevert vizet
kiöntötték
mohón itta be a por

Júdás elszórta a harminc ezüstöt
az árulás díját visszaadta
a nagyobb árulóknak

a tornyokra visszatelepültek a
felriasztott galambok
a kereszt előtt virágozni kezdett
egy encián

elmúlt egy nap
elmúlt kettő
s harmadnapra elmozdult a kő

Pusztai Sándor (1911–1983)

határozása c. művéből származik. Az 1990-ben megjelent könyv kitűnő olvashatósága, akik a torinói lepel titka, misztériuma, enigmája, szociológiája, vagy egyszerűen csak történetisége iránt érdeklődnek.)

Miért megyünk Esztergomba?*

A címben feltett kérdésre röviden válaszolhatunk: vezetékni és imádkozni. Miért éppen Esztergomba? — Ennek is megvan a jó oka: engesztelésre, magunkbaszállásra, bűnbánatra, elmélkedni történeti sorsunk fordulásaira; jobb hely aligha akad, hiszen Esztergom a „szent királyok városa”, a magyar kereszténység bölcsője és őrhelye. Itt, a Magyar Sion ormán állt őrhelyen Istenért, Egyházért, Hazáért Mindszenty bíboros, az utolsó magyar hercegprímás. Hamvai 15 esztendő máriacelli sírjából 3 éve diadalmasan tértek meg Esztergomba, sírlapjára a kegyelet méltán véste aranybetűkkel: „Az élet megalázta — a halál felmagasztalta”.

Őrhely. De hisz őrhely volt ez már sokkal régebben is: a rómaiak építettek itt erősséget a limeseket döngető barbárok ellen, itt a közelben, a vén Ister mellett írta irodalmi remeklést, „Vallozásait” a nagy filozófus császár, Marcus Aurélius; itt ütötte fel székhelyét Géza, a magyarok nagyfejedelme; itt született a kereszttségben Stephanus nevet nyert fia, akit 1000 karácsonyán itt koronáztak királlyá; a Várhegyen csakhamar megépült a királyi palota s a térítő Szent Adalbert nevét viselő főszékesegyház. Mert kezdettől Esztergom érseke viselte és viseli a prímási méltóságot; az impozáns Bazilika az ország legnagyobb dómja, a „Fő Magyar Templom”, ahogy Esztergom költője, Babits Mihály nevezte. Tehát szent a hely, történelmi múltja szentelte azzá, ahová nemsokára megnyílt lélekkel indulunk engesztelő zárandoklatra.

Atlépvé a történelem századait, a 2. világháború után, 1946 január 20-án Mindszenty hercegprímás a kivézt „Rom-ország” népének Esztergomban hirdette meg nemzeti engesztelési mozgalmát. És ma ismét, hasonló, ország-méretű bűnbánó vezeklésre van szükség. A több mint négy évtizedes ateista-kommunista párturalom következtében számtalan baj, nyavalya rájga a magyar társadalmat. Ismerjük őket: megbocsátó szeretet helyett az egymással szembeni értetlenség, itt-ott már a gyűlölet hullámverése; járványként terjed a trágárság, a durvaság; a visszanyert szabadság, sajnos, csak lassan érleli gyümölcsét. Vannak persze eredmények, de alig-alig fakadoznak a hit eleven forrásai. Közöny és fásultság bénítja az életet. Van hát miért imádkozni, engesztelni, gyertyát gyújtani a Nagy Prímás sírjánál.

Mondják: Mindszenty nem volt jó politikusnak. Csakugyan nem: ő a fehéret fehéreknek mondta, a feketét feketének, az árnyalatokra, kompromisszumokra nem sokat adott. De bizonyos,

hogy nagyszabású, tekintélyt tartó és keltő személyiség volt karizmatikus jegyekkel. Vértanúságot is vállaló erkölcsi helytállása ellenfeleiben is tiszteletet kell ébresszen. Mint nemzetének első lelkipásztora, messzehangzóan az evangéliumi igazságokat hirdette és szavai százazrek szívéhez találtak utat. Prímási székesfoglaló beszédében mondta: „Legyünk most az imádság nemzete! Ha újból megtanulunk imádkozni, úgy ahogy eleink imádkoztak, lesz honnét erő és bizalmat meríteni!” Bizony, nem elég az anyagi világot restaurálni, karbantartani, mikor beteg lelkeket kell gyógyítani, ehhez pedig hitre van szükség, s a hit — tudjuk — hegyeket képes mozdítani. A nagy tét ma otthon: tudunk-e új keresztény Magyarországot építeni, vagy visszasüllyedünk —, szükség-e ecsetelni, hová?

Térdre hát magyar nép! Bízunk a vezeklés és imádság hatalmas erejében, hogy e meggyötört tájon és szívekben áradjon el a megértés, a szeretet, a béke szelleme.

Ezért megyünk Esztergomba.

SZAMOSI JÓZSEF

* Mindszenty „hazatérésének” 3. évfordulóján, 1994 május 7-én, szombaton, országos zárandoklat megy Esztergomba. Az ünnepélyes szabadtéri szentmise de. 10.30 órakor kezdődik.

Hírek - események

A kenti herceg felesége, Katherine Lucy Mary hercegnő elhagyta anglikán vallását és katolikus hitre tért. Az áttérés liturgiáját Basil Hume westminsteri bíboros végezte. Erzsébet királynő — mint VIII. Henrik óta a mindenkor uralgó — az anglikán egyház feje, előzetesen jóváhagyta a kenti hercegnő választását.

*

Közlekedési baleset áldozata lett február 16-án, François Marty bíboros, nyugalmazott párizsi érsek. A közel 90 éves főpásztor maga vezette az autót, amelyet Toulouse közelében egy vasúti átjáróban elütött a vonat. Marty bíboros 1968-tól 1981-ig volt Párizs érseke.

*

A Róma közelében lévő Frascatiban, január 24-től február 12-ig a Család Pápai Tanácsa püspökök részére tanulmányi rapokat rendezett a család és az élet problémáinak elmélyítésére. Az értekezleten a magyar egyházat Dankó László Kalocsa-Kecskeméti érsek és Ternyák Csaba püspök, a Magyar Püspökkari Konferencia titkára képviselte.

*

„Oroszországban — olvasom az „Igen” januári számában — Zsirinovszkij győzött a választásokon. Hogy ki ő? Ő kérem Meciar, Milosevics, Iliescu. Az a szocialista ember, aki átmentette magát a demokráciába. Aktív marxista korában kitanulta a kelet-európai politizálás szakmáját”. — A cikkíró udvariasan hallgat a magyarországi Zsirinovszkijokról. Talán úgy gondolta: a felsorolásuk túllépné a lap terjedelmét...? (— síj —)

*

Hongkongi katolikus körökből származó információk szerint öt katolikus lelkipásztort, közöttük két püspököt tartóztattak le Hebei és Északkelet-Kína tartományokban. Mind az öten a Rómához hű földalatti egyház tagjai. Mint ismeretes, a kommunista Kínában továbbra is csak a kormány által támogatott „hazafias egyház” tagjai gyakorolhatják szabadon vallásukat. KNA

Illyés Gyula istenkeresése

Pár évvel ezelőtt, 1990-ben jelent meg Újvidéken (Novi Sad) Tomka Ferenc könyve: „Istenkeresés az irodalomban”. Ez a kis könyv gondolatokat, idézeteket, „vallomásokat” hoz a magyar irodalomból olyan íróktól és költőktől, akik nem voltak vallásosak, hitükben sokszor megintogtak, később azonban keresték az Istent. Akik megtalálták, Vele együtt lelkük békéjét és nyugalomát is megtalálták. Balassitól kezdve szinte költőnk, írónkat említi a könyv. Nem szerepel benne Illyés Gyula! Talán egész életében hitetlen ateista és vallástalan lett volna? —

Valamelyik írásában Illyés félig gúnyosan említi a katolikus nagyanyjánál egybegyűlt öregasszonyokat, akik tengerimorzsoláskor rózsafüzért morzsolgatnak és litánia-szerű imákat ismételtnek órákon át. Csakugyan: Illyés írásai nem beszélnek istenkeresésről, Isten-él-ményről, mint Ady, József Atila, vagy Radnóti. Nincsenek bukducsoló írásai, Isten után vagyakozó sorai. De élete alkonyán Márton Áron, a halhatatlan emlékü erdélyi püspök azt üzenté neki: „Ő (Illyés) hívó: csak viaskodik Istennel, mint Jákob az Angyallal”.

Domokos Pál Péter „Rendületlenül” címmel könyvet írt Márton Áronról s elmondja benne, milyen „legendás” kapcsolat fűzte a püspököt Illyés Gyulához. Barátságuk még élő tanúja Keresztes Sán-

dor vatikáni magyar követ. Mikor 1963-ban először ment haza Erdélybe — kolozsvári születésű volt — felkereste Gyulafehérváron a püspököt, akit akkor a kommunista hatóságok háziőrizetben tartottak. A püspök megkérdezte Keresztest: ismeri-e Illyés Gyulát? — Igen, volt a válasz. Erre Márton püspök: „Szeretném, ha átadnád neki üdvözlőmet”.

— Nemsokára Erdélyből egy asszony csomagot hozott Pestre Keresztes Sándor címére. A csomagban egy szép herendi váza volt, Márton Áron küldte Illyés Gyula lányának, akit nem ismert, de verseiből tudta, hogy van. Magával az íróval csak egyszer találkozott a háború után. De azóta sok idő telt el... Keresztes elvitte a vázát az író lakására, Illyés viszont mindig elküldte frissen megjelent könyveit Gyulafehérvárra. Legutolsó könyve a „Kháron ladikján” volt. Élete végén az élet elmúlásáról, az öregségről és a halálról elmélkedik benne az író. Szerette volna ezt is elküldeni a püspöknek, de előbb megkérdezte feleségét: „Mit gondol, Flóra, elküldhetem a „Kháron ladikját”? Majd Kereszteshez fordult: „Azért kérdezem, mert tudod, én nem vagyok hívó. Szeretnék úgy hinni, mint Márton Áron, de én nem vagyok hívó”. Keresztes megnyugtatta, csak küldje el nyugodtan, mert Márton Áron mindenki és minden iránt nyitott szellemű ember s bizonyára örvideni fog könyvének. A könyvbe ez az ajánlás került: „ÁRONNAK, felfelé nézve — GYULA”.

Egy újabb találkozás alkalmával a püspök Kereszteshez fordul: „Sándor, elolvastam Gyula könyvét. Mondd meg neki, azt üzenem, hogy ő hívó, csak viaskodik Istennel, mint Jákob az Angyallal. Jézus ugyanis azért jött a világba, hogy meghirdesse az emberiségnek az igazságot. Ezért aki tiszta szívvel az igazságot keresi, az Krisztust követi”.

Hazatérése után Keresztes beszámolt Illyésnek erdélyi tapasztalatairól. Jelen volt Illyés felesége, Flóra asszony is. A püspök üzenetének tolmácsolása után a költő szemei elhomályosultak, majd zokogni kezdett. Miután megcsitult, összeszedte magát és így szólt: „Sándor, mond meg Áronnak, rendelkezék velem: fejemmel, tollammal, pénzemmel, azt csinálom, amit kíván”. — Áron püspök később még ennyit mondott Keresztesnek: „Mondd meg Gyulának, hogy szeretném megszorítani a kezét”. Erre a kézszerítésre azonban már nem került sor.

Végrendeletében Illyés úgy rendelkezett, hogy mivel bölcsőjénél ott állt az egyház (keresztelés), amikor eltávozik e földi létből, a koporsójánál is ott legyen! A Kádár rendszerben félreállított pécsi segédpüspök, Belon Gellért jánosalmi plébános temette és mondott felette gyászbeszédet. Illyés kívánta így.

Merli Rudolf plébános (Bubesheim)

GRATULÁLUNK!

Bóór János főiskolai filozófia-tanárt, a „Mérleg” főszerkesztőjét, lapunk szerkesztőségi tagját a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége március 5-én Budapestten tartott közgyűlésén — Szennay András ny. pannonhalmi főpát utódként — elnökévé választották. Az újjáalakított választmányba lapunk szerkesztőségi tagjai közül még Kovács K. Zoltán, az Etikai Bizottságba dr. András Mária került. Ugyancsak választmányi tag lett Münchenből dr. Skultéty Csaba.

M. J.

JÚDÁS

Keserű, dermedt könnyet sír a nap.
Csillagok buknek. Hegyek inganak.
Megvonaglik a vén föld dübörögve.
Száz hang üvölt: Átkozott, mindörökre!

És földrevágta sikoltva magát
És üvöltött az egész éjen át.
A harminc pénzt taposta két sarokkal,
Bomlott haját szaggatta két marokkal.

Az éles köhöz verte vad fejét
És köntösét örülten tépte szét.
Mellén a húst véresre marcangolta
És fuldokolva roskadt le a porba.

És fenn az égen, messze, magasan,
Vakító villám lobbant fagyosan.
S egy hang mennydörgött át a
dermedt légen:

Nincsen bocsanat sem földön, sem égen!

Sík Sándor (1889—1966)

Boeselager bárónő sz. Fényes Csilla

* Budapest, 1941. május 17. † Höllinghofen, 1994 február 23.

Gyászol a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és vele együtt a menekültek, a betegek és nyomorultak légiója. Boeselager bárónőt, szül. Fényes Csillát, „Budapest Angyalát” megváltotta szenvedéseitől és Magához szólította az Teremtő Isten.

Dengeleghi Fényes Csilla átélte a második világháborús világéget, majd a menekülés és a menekült sors hányattait. 1945-ben, öt éves korában szüleivel előbb Bajorországba, onnan 1947-ben Venezuelába menekült. Tanulmányaiiban mindig osztályelső volt. Kémiai diplomáját az Egyesült Államokban szerezte. Kiválóan sportolt: vívott és lovagolt, ugyanakkor rajongott a klasszikus zenéért. Mégis, életének fő vezérelve a hit és a felebaráti szeretet volt. Magyar hazájáról sohasem feledkezett meg, anyanyelvét példásan megőrizte és továbbadta gyermekeinek: Ildikónak és Ilonának. Emellett anyanyelvi szinten megtanult angolul, németül, olaszul és spanyolul. Egész lényén átsugárzott a szeretet, a jószág és a segítőkészség.

Férje, dr. Wolfhard Freiherr von Boeselager, — az egyik legősibb német arisztokrata család leszármazottja — méltó élettársa lett a segítségben is, nagy lelkesedéssel vetette bele magát a szervezés munkájába, amiben nagy segítsége volt óriási társadalmi összeköttetése és nyelvtudása.

A szeretet útja nem volt egyszerű: át kellett törni a bürokratikus szövevények nehézségein. Még paskai bíboros primás sem ígért hatékony támogatást. Csilla asszony azonban nem ismeri akadályt. Már az első esztendőben, 1988-ban 37 segélyszállítmányt indított Magyarországra, mintegy hét és félmillió német márka értékben. Jóllehet még mindig az összeomlás szélén álló kommunista rezsim uralkodott Magyarországon, kiharcolta az addig bezárt vagy idegen célokra felhasznált kórházi templomok vagy kápolnák újra megnyitását, és a betegek lelkiigondozását. 1988 decemberében Németországban életre hívta a Magyar Máltai Caritas Szolgálatot, majd néhány hónappal később Budapesten — Kozma Imre plébános elnökletével — megalapította a Magyar Máltai Szeretetszolgálatot. 1989-ben 175 tehérgépkocsi segélyszállítmányt küldött Németországból Magyarországra, 24 millió német márka értékben. 1989 augusztus 13-án kezdődött minden eddigi eredményét felülmúló történelmi tette: Kozma Imre zugligeti plébániáján 150 önkéntes máltai segítőszolgálatossal menekült-tábor tartott fenn mindaddig, amíg a Magyarországra özönlő keletnémet menekültek a szabad Nyugat felé elhagyhatatlan Magyarországot. Mint tudjuk, ezután hamarosan összeomlott a kommunista Kelet-Németország és létrejöhett Németország egysége. Csilla asszony segítette átrajzolni Európa térképét.

A horvátországi és boszniai menekültek, sebesültek és elhagyatottak számá-

ra a német kormány segítségével Tiszvárszén létesített menekült-tábor. De nem vállalkozhatunk Csilla asszony minden jótettének felsorolására, a jó Isten mindent nyilvántart. Utolsó nagy tetteit már tolókcoból, vagy már halálos betegen, súlyos szenvedéstől gyötörve, mégis hihetetlen energiával hajtotta végre.

Haldokolva már csak magyarul beszélt. Egyszer csak átszellemülve felragyogott az arca: „Gyönyörű szép, jövők!” — mondotta és szíve utolsó dobant és elszállt a lelke. Azóta új Fényes Csillag ragyog a magyar égen.

Boeselager bárónő Fényes Csilla Máltai úrhölgy koporsója mellett máltai lovagok álltak díszőrséget. A koporsó előtt díszpárnán sorakoztak magas kitüntetései. A höllinghofeni kastély udvarán felállított oltár előtt Degenhardt paderborni érsek mondott gyászmisét nagy papi segédlettel. Magyar részről legszorosabb munkatársa Msgr. Kozma Imre búcsúztatta el-csukló hangon, a magyar kormány nevében pedig Surján László népjóléti miniszter méltatta érdekeit. Beszédet mondott még a bonni kormány megbízottja és a városka polgármestere.

A mintegy ezer főnyi gyászoló közönség soraiban számos egyenruhás magyar szeretetszolgálatos munkatársa és tisztelője kísért el a koporsót a kastélypark temetőkapornájának családi kriptájába. Egy igazi magyar nagyszony szállt ott sírba, de csak a teste. Nyugodjék békében!

Rédey Gábor, Köln

HARANGSZÓ ANTALL JÓZSEFÉRT PÁRIZSBAN

Saint-Germain des Prés-ben, az egykori bencés kolostor templomában február 19-én Antall Józsefért szólt a harang: Paul Guilberteau prelátus a magyar kormányfőért celebrált istentiszteletet népes magyar és francia hívő sereg előtt. Antall József özvegye és fia, dr. Boross Péterné, az új magyar kormányfő felesége, Alain Juppé külügyminiszter, Valéry Giscard d'Estaing volt köztársasági elnök és Raymond Barre volt miniszterelnök, dr. Szávai János nagykövet, a diplomáciai testület számos tagja jelenlétében Lustiger bíboros emlékezett meg az elhunyt érdemeiről a demokrácia megteremtésében, felidézte hitvalló katolikus személyiségét, majd együttérzését nyilvánította a hozzátartozóknak és az egész magyar népnek.

A felváltva két nyelven végzett szertartás folyamán dr. Bozsóky Gerő ferences atya francia nyelvű beszédében is az Antall-család mélységesen keresztény indítására s Eötvös József szellemében vallott demokratikus gondolkodására utalt, amely számára vezérfonalul szolgált egész életében. A szertartást záró magyar Himnusz után százak nyilvánítták részvételiüket az özvegynek és a fiúnak.

Kiss György

Isten báránya A Weingarteni Levél-ből

„Néztek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűneit” — e szavakkal mutatta be Keresztelő János a Jordán folyónál Jézust azoknak, akik bűneik tudatában a víz keresztségében részesülni akartak. Szávai tanúságtételt jelentenek arról, akiről már sokkal korábban Izajás próféta jövendölt s aki most előttük áll, hogy a róla szóló jövendölést beteljesítse.

Jézus bemutatására szükség volt akkor s azóta is minden kor, minden faj és minden nép emberének. Miért? — Azért, mert felismerése és még inkább megismerése nem egészen magától értetődő. Ha nem ilyen lenne, akkor tudatában lennénk annak, hogy Istenhez való viszonyunkban a bizalmatlanság bűnbe torkollik s a bűnünk jóvátételéhez a mi jóvátételünk Isten előtt

Az élet könyvéből

BELGIUM

Születés: Matuschak Bram, Jan és Diane Vanderspikken fia, Genkben. Gratulálunk!

Szentségi házasságot kötöttek: Rác Dávid és Vaes Nathalie, Lixhe-Visé-ben. Gratulálunk!

Halottaink: Mayer-Csernay Ilona missziós nővér, 81. évében, Heverlénben. Szabó József, 71 évesen, Bárdos Erzsébet férje, Torinne le Grosse-ban. Dr. Klener László missziós atya, 67 évesen, Braziliában. Takács Margit, 74 éves korában, Brüsszelben, (azelőtt Jeper). Papp Rozália, 87 évesen, Wellish Frans özvegye, Genkben. Spevak Gyula, 89 évesen, Delarge Mária özvegye, Ieper-ben. Vandervoort Lois, 78 évesen, Szalay Anna férje, Tessengerlo-ban. Szabó Ferenc, 63 évesen, Kis-Fodor Erzsébet férje, Chéneé-ben. Adj örök nyugodalmat nekik Uram! Nyugodjanak békében.

FRANCIAORSZÁG

A keresztiség szentségében részesültek: Havasi Anna Mauguio-ban. Tóth Alma Rives-ben. Miniconi Fannie, Daniel és Takách Judit kislánya Echirrolles-ban. Neumann Claire et Camille Caluire et Cuire-ban. Perrin Jennifer Lyonban.

Házasságot kötöttek: Berczki Véronique és André Fraysse Toulouse-ban. Tömör Anne-Claire és Aldric Herbert Grenoble-ban. Havasi Márk és Elisabeth Corps Usson-ban.

Az örök hazába költöztek: Paul János, 67 éves korában, Givord-ban. Somi-Kovács Ernőné, sz. Balter Mária, 78 évesen, Nizzában. Szabó István, 61 évesen, Lyonban. Fraité János, 78 évesen, Nizzában. Czagány Andrásné sz. Simon Mária, 83 éves korában, Ste Foy-les-Lyonban. Vermes Gyula, 51 évesen, Lyonban. Sneff Andor, 67 évesen, Rioms-ban. de Gächter Erzsébet sz. Táróczy, 79 éves korában, Montpellier-ben. Felker Marine, 3 hónapos korában, Bourgoin-Jallieu-ban. Hegedűs Jánosné sz. Farkas Anna, 75 évesen, Pont-de-Claix-ban. Farkas István, 85 évesen, Echirrolles-ban. Faulháber Andrásné sz. Mittelstädt Ingrid, 63 évesen, Pegomas-ban. Kozic Lajos, 73 évesen, Saint Etienne-ben. Csemez Ilona, ferences miszionárius Mária nővér, 94 éves korában, Cambou-les-Bains-ben. Hajós Ancella sioni nővér, 82 éves korában, Géménos-ban. Barys Evaldina, Viola sioni nővér, 87 éves korában, Géménos-ban. Illyés Julianna, Colette Hétfájdalmas Miasszonyunk nővér, 81 éves korában, Tarbes-ban.

NÉMETORSZÁG

Essen: Keresztelés és elsőáldozás: 1994 január 1-én keresztelték Czank Dórákat Kaszaperen. Január 16-án volt az elsőáldozása Essenben a magyar szentmisén. Isten kegyelmét kérjük továbbra is Dóri életére.

Halottunk: 1993 december 30-án temették Kuzma Sándort Vluyn-ben, 71 éves korában. Gyászolja felesége, Hermina és családja Vluyn-ben, valamint a Szlovákiában élő családtagok és rokonok. Nyugodjék békében!

Házassági évforduló: Február 6-án ünnepelte 40 éves házassági évfordulóját Farkas Sándor és neje, Nelli Duisburgban, a magyar szentmisén. Isten áldását kérjük a jubiláló házaspárra.

Frankfurt: Keresztelés: Pintér András Antal, P. Antal és Horváth Katalin fia, február 12-én a keresztség szentségében részesült.

Köln: Keresztelés: Gyorgyicz Noemi Eszter, február 5-én a szülők és keresztszülők jelenlétében elnyerte a szentkeresztséget. Növekedjen Isten és embertársai örömeire!

München: A szentkeresztségben részesültek: Molnár Katarina, M. János és Cevari Silvia kislánya, 1993 november 28-án. Rafaelo Angelo István, R. István és Erika Mária kislánya, december 16-án. Rothauer Philipp Harald József, R. Harald és Valéria kislánya, 1994 január 23-án. Munkhárt Benjamin Zoltán, M. Ferenc és Anna Erzsébet kislánya, január 30-án. Bárdosi Vivien Anna, B. László Sándor és Anita kislánya, január 30-án.

Halottaink: Gloser Anna 92 éves korában, elhunyt. Január 17-én temették. Szamosi Milevát febr. 8-án temették a M.-Perlach-i Neue-Südfriedhof temetőjében. Dr. v. Bogyay Tamás febr. 8-án, 85 évesen hunyt el. Gyászszertartás a müncheni Ostfriedhofban. Haller v. Hallersten Marietta grófnő 85 éves korában hunyt el. 1993. december 17-én temették a müncheni Ostfriedhofban. Nyugodjanak békében! Az örök viágosság fényeskedjék nekik!

Stuttgart: A szentkeresztségben részesültek. Dakanj Júlia, D. Imre és Rákóczi Margit kislánya február 20-án.

Eislingen: Kocsis Pétert, K. Zoltán és Dombi Magdolna kislányt február 27-én keresztelték. Növekedjenek korban és bölcsességben Isten és az emberek előtt.

nem elegendő. Az elégtétel értékét és módját az határozhatja meg, akit megsértettek — az Isten. Isten végtelen szeretetének titka az, hogy teremtésünk és tőle való elfordulásunk után a Vele való megbékélés ügyét Jézusra bízta, akinek az Atyába vett bizalma egy pillanatra sem rendült meg s aki a megbízatást nem utasította el. Ez tette Jézust az Isten bárányává! Ez tette Őt képessé arra, hogy a kereszthalált minden embertestvéreért, akik megszüntek Isten bárányai — vagyis Isten jószágában bízó gyermekei — lenni, magára vállalja. Hogy a ma emberének mennyire szükségére lenne Jézusban a Békéltető felismereni és megszeretni, bizonyítják napjaink nagy konfliktusai, tragédiái. Ha ezek súlyát felismertük, értékelni tudjuk azt, amit az Isten Báránya értünk és helyettünk tett.

P. Gyurás István

KERESZTÉNY JÖVŐ — A CSALÁDBAN!

A bécsi lelkészi Értesítőből

A könyveket szerető, olvasó család elég hamar talál életrajzokat, vallásos jellegű könyveket, ahol élénk táru egy-egy kiváló jellemű egyéniség élete, gyermekkor. Olvashat arról, milyen sokat jelentett életének kibontakozásában a családi légkör. Önletrajzokban találunk utalásokat boldog gyermekkorai életükre.

„A szent családok” megszentelhetik a világot — mondotta I. János Pál pápa a híressé vált rövid beszédeiben. A családokban végzett ima a világ átalakulását eredményezheti. Valóban — ezernyi apró jel mutatja — a leghatásosabb vallásos nevelést a szülők végezhetik, amikor gyermekeik szívébe oltják az Isten szeretetét és életük példájával mutatnak rá az evangélium tanításaira.

A közös ima a családban csak úgy lehetséges — ezt meg kell vallani — ha vallásukat kezdettől fogva gyakorolják a szülők és a gyermekekkel együtt imádkoznak.

Szükség van olyan családokra, ahol mindenféle családi gondok közepette is megmarad a küzdelem azért, hogy az Isten felé vezető út ne szűküljön le, hanem inkább tágasra nyíljon az üdvösség útján.

Hegyi György

MÁRCIUSI ÜNNEP MÜNCHENBEN

München és környékének magyarsága ezidén szépen ünnepelte meg március tizenötödikét. Érdekessége volt, hogy az ünnepségen a dunabogdányi cserkészek 40 tagú zenekara és 20 fős tánc- és énekegyüttese is szerepelt. Az ünnepi beszédet dr. Csernohorszky Vilmos tartotta. Közreműködött Kecskési-Durku Csilla énekkal és Detre Erzsébet zongorajátékkal. Vasárnap, március 13-án, a Damenstift-templom ünnepi szentmiséjét ugyancsak a dunabogdányi fiatalok szereplése tette emlékeztetővé. A szentbeszédet március idusa jegyében Kölley Gyurkabá tartotta, aki a 60-as években Dunabogdány lelkipásztorja volt. Ő kezdeményezte a dunabogdányi cserkészek müncheni meghívását is. Míse után a cserkészzenekar az utcán remek, rögtönzött koncertet adott. (Sz)

ESZTERGOM DÍSZPOLGÁRA

Dr. Csernohorszky Vilmost, a Neuburg-Donau-i kórház osztályvezető főorvosát, az ismert kiváló publicistát, Esztergom város képviselőtestületének ünnepi ülésén díszpolgárrá választották. Ötvenhatban, úgyis mint a kórházi dolgozók tanácsának elnöke, életmentő tevékenységével, nem törődve személyes biztonságával, szolgált a forradalom ügyét. Nevét az esztergomi egykori „Kolos Kórház” sebészeti osztályának falán elhelyezett emléktábla is megőrökíti. A megérdemelt kitüntetéshez, kicsit megkésve, baráti szívvel gratulálunk.

I S T E N

Isten a bokor tüskéit úgy teremtette, hogy szúrjon, — az ágat meg úgy, hogy tüskét hozzon s hogy lombba, virágba boruljon...

Az én ujjom túske is, lomb is...
En engedem, hogy jól kilásson
a túske, mert az nem tűrheti,
hogy a lombra sáska másszon.

Sinka István (1897—1969)

MEGJELENT! UJDONSÁGI

CSERHÁTI FERENC: HITÉBRESZTŐ

Kada Lajos érsek, bonni nuncius bevezetőjével. A Szent István Társulat kiadása. Budapest 1993. I-III kötet összesen 936 oldal. Szentbeszéd a vasárnapi szentmise olvasmányok alapján.

A színes borítóval ellátott I—III kötet ára 1111.— Ft. + portó. Kapható Budapesten a Szent István Társulat könyvesboltjában. Kosuth Lajos utca 1. H-1050 Budapest.

JAKÓCS PANZIÓ: Egy és két személyes szobák fürdőszobával, WC-vel: 50.— DM reggelivel.

JAKÓCS TAXI: Helyben vagy hosszabb útra. Budapest XI. ker., Bod Péter utca 20.

Budapest, Kamarardó déli lejtőjén, nagy parkban, panorámás kilátással, 80—160 m²-es luxuslakások épülnek exkluzív kivitelben. 20 percre autóbusszal a centrumtól, az építési folyamatban. Befejezés 1994 október. Magyar útlevelel rendelkezők előnyben. Érdeklődni lehet: ☎ 0036 1 1658 860, vagy 0043-2742-79 871 (Nobilisz Kft. Budaörs, Beregszászi utca 33.)

A U S Z T R Á L I A !

Ha magányos életébe már beleunt, van világviszonylatban nagyra becsült magyar nyelvű TÁRSKERESŐ szervezet, mely bizalommal segítséget tud nyújtani Önnek is. Információért levélben küldjön: 5 US \$, 10 DM, 4 £, 50 SK, 10 Sfr., 50 Ffr., vagy 80 ÖSch. Légipostai költségekre az alábbi címre: „GLOBALCONTACT“ „EG 2 A 94“, P.O.B. 325, SUNSHINE, VICTORIA 3020, AUSTRALIA. Kérjük a borítékra és a levélben címzést nyomatott nagybetűkkel olvashatóan írni.

Megrendelésre haladéktalanul küldjük

Békés Gellért
KRISZTUSBAN MINDNYÁJAN EGY
Keresztények egysége — utóplá ?

Az ökumenikus mozgalom története és feladatai, a keresztény egység időszerű kérdései.

A könyv ára postaköltséggel 10.— DM.

Pannonhalmi Könyvszolgálat
Főmonostor, Vár 1. H-9090 Pannonhalma.

Bogyay Tamás:

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE
TÁVLATBÓL

a Mérleg Bécs-Budapest-München kiadásában. 184 old., 4 térképpel, kartonkötésben. Ára 15.50 DM + portó.

Megrendelhető a KUPA, Distelfinkweg 21, D-81249 München címén.
Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 8 64 35 73.

Szamosi József újabb művei:

VIRÁGOSKÖNYVEM

- Színes riportok a természetből - 64 old.

PASZIÁNSZ

- Csevegések, játékok, napló (1945-46) 172 oldal.

MŰLHATATLAN MŰLT

- Új és régi versek. - 186 oldal.

Egy-egy könyv ára portóval 20.— DM (bankjegyen).

Megrendelhet a szerző címén:

Elektrastr. 7/b. 81925 München.

„T E T E N Y“ Ungarische Spezialitäten
Kreitnaystr. 26 - 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.50
Badacsonyi kékenyelű	7.10
Csopaki rizling	6.80
Debrői hárslevelű	6.80
Boglári Chardonnay	7.50
Álföldi olaszrizling	6.20
Villányi burgundi	7.50
Soproni kékfrankos	6.80
Tihanyi kisburgundi	7.50
Cabernet Sauvignon	5.—
Álföldi kékfrankos rosé	6.20
Álföldi rosé	6.20
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 5 puttonos	19.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Csereznepálinka	25.50
Vilmos körtepálinka	29.—
Császárkörte	21.50
Unikum	27.50
Szilvapálinka	22.50
Hungaria brut	12.—
Grand Couvee	13.—
Tarhonya, kockatésztá nagy	3.80
Paprika káposztával	5.—
Paprika káposztával	11.—
Májás-, véres hurka, dicsónásjt per kg	12.50
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	10.—
Tepertő	10.—
Friss kolbász	16.—
Házi kolbász	23.—

● Üveg árut nem szállítunk! ●

APRÓHIRDETÉSEK

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

MINDL EDITH, hites fordító, fordításokat vállal. Schwarzenloher Str. 9, 90469 Nürnberg, ☎ (09 11) 48 17. 55.

4-kötetes magyar breviárium kapható. Megrendelhető: Ft. Hegyi György címén. Ára: 100.— DM + 10.— DM portó; vagy 80.— US \$ + 10.— \$ portó.

Budapest, V. kerületben összkomfortos lakás 120 m², valamint Motel a Mátrában eladó. Telefon: (D) 079 04/76 37 (8—16 óráig) és 079 51/2 67 46 (17—20 óráig).

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-17 63 730. Szeretettel várjuk az „Ev panziója“ díjat nyert családias szállodánkban, zöldövezetben, de közel a központhoz. Szállodai színvonal — féláron!

Budapesten a belvárosban, 60 m²-es, 2 szobás, telefonos öröklakás eladó. Jelige: „Tamás“.

Budapesten az Erzsébet körúton, 3 szobás, renovált, telefonos lakás kiadó. „Hanna“ jellegre a kiadóba.

Badacsonytomajon, átlagon felül kiépített, új, kétszintes, 7 szobás ház, (2 fürdőszoba, pince, kamra, automatikus központi fűtés) 2000 m² szőlővel eladó! Hegyi-, ill. vízpanoráma. Érdeklődni lehet: Boa József, H-8372 Csereszegtomaj.

Balatonalmádi mellett, 846 m² zárt kertben kis hétvégi nyaraló, villanyvez., gyönyörű balaton panorámával eladó. A telekkönyvi átírást is elintézem. Vételár: 26.000.— DM. Érdeklődés: ☎ (D) 0831-9 43 59.

Stuttgartban élő, független fiatalember, 28 éves, 175/73, magyar lányal megismerkedne. Ha szereted az utazást, szórakozást és a motoros túrákat, akkor fényképes válaszodat „Romantika“ jellegre várom.

Csinosnak mondott magyar nő, 38/160/68, megismerkedne hozzáillő magyar úrral 40—59 éves korig. Komoly életfelfogásom és fakana-las tudásom van. Dinák Gyuláné, Daroni köz 25., II. 39. H-6000 Kecskemét. Tel.: 0036 76-322 378.

Szentendrén 1 emeletes villa telekkel, 500 m², autóparkolóval, két különálló nagy lakással, 13,5 millió Ft-ért eladó. ☎ 0036 26 314 348.

Szentendrén, zöld övezetben panorámás, kétszintes, összkomf. család-villa eladó vagy kiadó. Buudapesttől 25 km autópályán. Érdeklődés: március 28-tól. ☎ 0036-1-115 65 77. (H)

Idős emberek jelentkezését várjuk, akik gondozást és orvosi felügyeletet igényelnek és Magyarországra költöznének. Irni „Hazatérés“ jellegre.

A budapesti Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskola 1994 őszől 4 éves tanfolyamot indít Hotel, Étterem és Idegenforgalmi szakon, német és angol nyelven. A tanfolyam a kemptoni, heilbronn, manchesteri Metropolitan egyetemek és a vendéglátóipari képviselőinek szoros együttműködésével jött létre. Érdeklődjön az alábbi címen: H-1054 Budapest, Alkotmány utca 9—11. ☎ 0036-1-131 5148 vagy 112 6276. Fax: 0036-1-131 5720. Lehrstuhl für Tourismus.

Budapesten, a Rózsadombon, 2 szobás lakás, parkolóval, vagy anélkül, turizmus céljára kiadó. ☎ (CH) 01 - 980 43 60.

Sopron belvárosának új üzlet- és irodaházában liftes lakások, üzletek és irodák eladók. Érdeklődés: MOÉP Kft., ☎ 0036 - 99 - 338 070 vagy 338 950.

KERESÉS: Selmeczy Szilvia keresi Pécsi Ferenc káplánt Hajósról. Kb. 1986-ban disszidált. Göppingen, ☎ (D) 07161 / 81 56 40.

Eladó! Komoly könyvgyűjtőknek! Istóczy Gy. és Huber Lipót összes művei. Pl. 12 röpírat. Jelige: „Gyűjtemény“.

Vállalkozók figyelm! Magán Kft. (építési) eladó 5—6 ház vagy villa építésére alkalmas terület. Jelige: „Utca sor“. ☎ Svédország: 46 0157-312 11.

Budapét 10 percre a Parlamenttől és Budán panorámás lakások kiadók. ☎ április 11-től: (D) 030 / 218 60 26.

BALATONON szép, gondozott ház, strandhoz közel kiadó. ☎ ápr. 11-től: (D) 030 / 218 60 26.

BEREKFÜRDŐN testi és lelki pihenést biztosít, nyugodt környezetben az Egri Főgyógygyógyintézet. Egy éjszakára reggelivel a szállás 1—2 ágyas szobákban 10.— DM személyenként. Ebéd, vacsora a szomszéd étteremben. Fürdő 200 méterre. Gyógyvíz, reumatikus betegségekre kiténő gyógyszer. Megtalálható Szolnok megyében, Karcagtól 10 km-re. Levél cím: Egri Főgyógygyógyintézet Gyógyüdülő, H-5309 Berekfürdő, Gyár út 2.

Széplakon (Siófok mellett) közvetlen a partmenti ikerházban lévő lakás május 15-től június 15-ig napi 100.— DM-ért, június 15-től július 15-ig napi 150.— DM-ért kiadó. Cím: dr. Óvári László, H-8130 Enying, Batthyány utca 8. ☎ 0036 - 22 - 372 071 este.

Aradon élő, jómegjelenésű, 34/170, magyar hölgy (elektrómérnök), 13 éves kislányával hozzáillő, komoly, szívben gazdag magyar férfi ismeretségét keresi. Jelige: „Mindketten várnak“.

Egyedülálló hölgy, 47 éves, keresi komoly értelmiségi úr ismeretségét. Jelige: „Kaktusz virágja“.

Jómegjelenésű férfi, vendéglátós szakember, 42/174, keresi csinos, jóalkatú, szép arcú, nemdohányzó hölgy társaságát komoly kapcsolat céljából. Fényképes válaszokat várok. Cím: Farkas Antal, Rumfordstr. 32, D-80469 München.

APOLLO

DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, ten-gerentúrra — légiszállítással — köl-tőkésítés, bűntörreljárás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk! Magyaroknak árkedezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes

CH - 1211 Genève 26

Telefon: 022 / 3 43 22 46.

FAX 022 / 3 42 24 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Keresztes László

58, route Veyrier,

CH-1227 Carouge/Genève

☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lorudes-i zárandokkönyv (dr. Szabó József összeállítása) 7.— DM

Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.— DM

Lourdes, Kereszt út, (videokazetta ma-gyarul, 50 perces, VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i üzenet — elmékedések magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó József összeállítása) 10.— DM

Patrona Hungariae, (színes zománclevegény) 3.— DM

Szállításnál + portóköltséget számíttunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur

ÉLETÜNK kiadóhivatala

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

É L E T Ü N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészszög
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészszög
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. András Mária, dr. Bogyay Tamás †,
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács
K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József
(olvasó- és tördelő szerkesztő).

Kedaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.

Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelké-
szek terjesztik, ők küldik szét és né-
lük is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs ma-
gyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi
az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légipostával DM 40.—